

Občina Tržič
Trg svobode 18
4290 Tržič

**PREDLOG OBČINSKEGA DELNEGA NAČRTA
ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB
JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ**

VERZIJA: 2.0

	Organ	Datum	Podpis
Izdelal	ZAME s.p.		_____
Odobril	POVELJNIK CZ OBČINE TRŽIČ PETER ROTAR		_____
Sprejel	ŽUPAN OBČINE TRŽIČ PETER MIKLIČ		_____
Skrbnik	ANDREJA STARMAN		_____

Številka: 846-0005/2019-160

Datum: 09.09.2024

**OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V
OBČINI TRŽIČ**

Kazalo vsebine

1 JEDRSKA IN RADIOLOŠKA NESREČA	3
1.1 Uvod.....	3
1.2 Splošno o jedrski in radiološki nesreči.....	4
1.3 Viri nevarnosti in možnost nastanka verižnih nesreč	4
2 JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)	6
2.1 Značilnosti jedrske nesreče	6
2.2 Obseg načrtovanja ob jedrski nesreči v NEK.....	9
2.3 Zamisel izvajanja zaščite, reševanja in pomoči ob jedrski nesreči v NEK	10
2.4 Opazovanje, obveščanje in alarmiranje ob jedrski nesreči v NEK	12
2.5 Izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ob jedrski nesreči v NEK.....	15
2.5.1 Zaščitni ukrepi.....	16
2.5.2 Varstvo izvajalcev ZRP	20
2.6 Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v NEK	22
3 JEDRSKA NESREČA V TUJINI	24
3.1 Značilnosti jedrske nesreče v tujini	24
3.2 Obseg načrtovanja ob jedrski nesreči v tujini	26
3.3 Zamisel izvajanja zaščite, reševanja in pomoči ob jedrski nesreči v tujini.....	26
3.4 Opazovanje, obveščanje in alarmiranje ob jedrski nesreči v tujini	27
3.5.1 Izvajanje ZRP ob prehodu radioaktivnega oblaka.....	31
3.6 Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v tujini	32
4 RADIOLOŠKA NESREČA.....	34
4.1 Značilnosti radiološke nesreče ob nekontrolirani vrnitvi satelita z radioaktivnimi snovmi	34
4.2 Obseg načrtovanja ob radiološki nesreči.....	35
4.3 Zamisel izvajanja zaščite, reševanja in pomoči ob radiološki nesreči	35
4.3.1 Uporaba načrta	36
5 POJMI IN KRATICE UPORABLJENI V NAČRTU	44
6 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV	47
6.1. Skupne priloge.....	47
6.2 Posebne priloge	48
6.3 Skupni dodatki.....	48
6.4 Posebni dodatki	48

1 JEDRSKA IN RADIOLOŠKA NESREČA

1.1 Uvod

Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči v občini Tržič, verzija 2.0, določa koncept odziva in ureja izvajanje nalog na občinski ravni.

Je nadgradnja občinskega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči, verzija 1.0, številka: 846-0005/2019-23 z dne 30.5.2020.

Temelji na Oceni ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč v občini Tržič, verzija 2.0, številka: 846-0005/2019-17 z dne 10.11.2020.

Načrt je izdelan v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in naslednji; v nadaljevanju: ZVNDN), Zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17 – uradno prečiščeno besedilo in naslednji; v nadaljevanju: ZVISJV-1), Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12 in naslednji; v nadaljevanju: UVINZR) in drugimi predpisi ter ob upoštevanju Zaščitne strategije ob jedrski in radiološki nesreči iz leta 2021 ter standarda IAEA Pripravljenost in odziv na jedrske in radiološke nesreče (IAEA Safety Standard Series No.GSR, part7).

Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči v občini Tržič je usklajen z Regijskim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči za Gorenjsko regijo; številka: 8421-13/2024-7 – DGZR z dne 25. 07. 2024.

Načrt je razdeljen na tri sklope:

- **1. Jedrska nesreča v Nuklearni elektrarni Krško (NEK),**
- **2. Jedrska nesreča v tujini z vplivi na občino Tržič,**
- **3. Radiološka nesreča v občini Tržič.**

Cilj načrta je zmanjšati posledice teh nesreč, predvsem deterministične in stohastične učinke ionizirajočega sevanja.

Čeprav je za vse navedene nesreče značilna radioaktivna kontaminacija, jih v tem načrtu zaradi razlik pri odzivu obravnavamo ločeno.

Občinski delni načrt določa kateri so najpomembnejši zaščitni ukrepi, ki se izvajajo v občini Tržič na območju splošne pripravljenosti ob razglasitvi jedrske nesreče v NEK, ob jedrski nesreči v tujini z vplivom na občino Tržič in ob radiološki nesreči – padec satelita. Posebno pozornost je potrebno posvetiti tudi pravočasnemu obveščanju prebivalcev, s čimer se prepreči nepotrebno paniko.

Ta načrt ne ureja pripravljenosti občine Tržič na teroristične napade z uporabo radiološkega orožja, ker to ureja posebni načrt zaščite in reševanja. Načrt prav tako ne ureja pripravljenosti ob drugih jedrskih in radioloških dogodkih iz Ocene ogroženosti pred naravnimi in drugimi nesrečami v občini Tržič (v raziskovalnem reaktorju TRIGA, v skladišču radioaktivnih

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

odpadkov CSRAO, pri nenadzorovanih virih sevanja, pri prevozu radioaktivnih in jedrskih snovi, na plovilih na jedrski pogon, v nekdanjem rudniku Žirovski Vrh), ki se obvladujejo v okviru dejavnosti rednih služb ter zanje posebna organizacija in sredstva niso potrebna.

1.2 Splošno o jedrski in radiološki nesreči

Jedrske in radiološke nesreče so izredni dogodki, ki neposredno ogrožajo prebivalce in okolje in zahtevajo zaščitne ukrepe. Vsak izredni dogodek še ne pomeni nastanka nesreče. Lahko gre za zmanjšanje jedrske ali sevalne varnosti, ki pa tudi zahteva ustrezen odziv pristojnih.

Jedrske nesreče so izredni dogodki, ki zahtevajo zaščitne ukrepe zaradi nevarnega sproščanja energije po jedrski verižni reakciji ali po razpadu produktov iz verižne reakcije. Jedrske nesreče so lahko hkrati tudi radiološke. To velja še posebej za nesreče v jedrskih elektrarnah, ker vsebujejo veliko količino jedrskih in radioaktivnih snovi, ki lahko ob večjih odstopanjih od normalnega obratovanja obsevajo ljudi ali se sprostijo v okolje. Jedrski objekti, v katerih se lahko zgodijo jedrske in radiološke nesreče, so:

- jedrske elektrarne,
- raziskovalni reaktorji,
- reaktorji na plovilih,
- skladišča in odlagališča radioaktivnih snovi in
- industrijski objekti (npr. proizvodnja jedrskega goriva).

Radiološke nesreče so izredni dogodki, ki zahtevajo zaščitne ukrepe zaradi povečanega ionizirajočega sevanja in onesnaženja z radioaktivno snovjo oziroma kontaminacije.

Radiološke nesreče se lahko zgodijo v sevalnih objektih (industrijski, raziskovalni in zdravstveni objekti z obsevalnimi napravami) pri ravnanju z zaprtimi ali odprtimi viri sevanja, s pospeševalniki delcev in z drugimi viri ionizirajočega sevanja ter pri rokovanju z radioaktivnimi snovmi in na odlagališčih z rudarsko ali hidrometalurško jalovino.

Radiološka nesreča lahko nastane pri:

- padcu satelita z radioaktivnimi snovmi,
- prevozu radioaktivnih snovi,
- zaradi nenadzorovanih nevarnih virov ionizirajočega sevanja (zavrženi, izgubljeni, najdeni, ukradeni),
- poškodbi odlagališč jalovine (nekdanji rudnik Žirovski vrh).

1.3 Viri nevarnosti in možnost nastanka verižnih nesreč

Na podlagi kategorizacije virov nevarnosti iz Ocene ogroženosti ob izrednem dohodku v jedrskih objektih zaradi radioaktivnih snovi Uprave RS za jedrsko varnost in Ocene tveganja za jedrske in radiološke nesreče v Sloveniji (ki predstavljajo grožnjo za jedrsko ali radiološko nesrečo tudi za občino Tržič) so viri nevarnosti v Sloveniji naslednji:

1. Jedrski objekti - v Sloveniji lahko identificiramo naslednje jedrske objekte:

- NE Krško,
- raziskovalni reaktor TRIGA Mark II v Podgorici,

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

- Centralno skladišče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov Brinje;
2. Uporaba radioaktivnih snovi;
 3. Kriminalno dejanje;
 4. Nenadzorovani viri sevanja;
 5. Prevoz radioaktivnih in jedrskih snovi;
 6. Padec satelita z radioaktivnimi snovmi;
 7. Poškodba odlagališč jalovine v nekdanjem rudniku Žirovski vrh;
 8. Nesreča na plovilu na jedrski pogon;
 9. Jedrska nesreča v tujini.

Občino Tržič lahko posredno in neposredno prizadenejo posledice nesreč iz vseh zgoraj naštetih potencialnih virov nevarnosti.

Ob jedrski ali radiološki nesreči ni pričakovati nastanka verižne nesreče, dodatne posledice pa so lahko:

- požar v naravnem okolju in objektih (npr. padec satelita)
- ogrožanje prometne varnosti (panika),
- izpad telekomunikacijskih povezav,
- sociološke in psihološke posledice na prebivalstvo in
- energetska kriza zaradi izpada proizvodnje električne energije za primer nesreče v NEK.

2 JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)

Občinski načrt je pripravljen za:

- **jedrsko nesrečo v NEK** z večjim izpustom radioaktivnih snovi v okolje, ki bi imel vpliv na občino Tržič.

2.1 Značilnosti jedrske nesreče

Nesreča v jedrski elektrarni vključuje poškodbo goriva v reaktorju ali v bazenu z izrabljenim jedrskim gorivom. Sproščeni radioaktivni material se oblikuje v oblak, ki lahko v bližini elektrarne povzroči resne posledice, če zaščitni ukrepi niso pravočasno in ustrezno izvedeni.

Ob jedrski nesreči se sprostijo radioaktivne snovi (radioaktivni plini in radioaktivni delci) pretežno v ozračje in se razširjajo v obliki radioaktivnega oblaka v širše okolje. Stopnja ogroženosti ob jedrski nesreči zaradi radioaktivnega onesnaženja okolja je odvisna od vrste in količine izpuščene aktivnosti posameznih skupin radionuklidov, kot so žlahtni plini, radioizotopi joda in dolgoživi fisijski produkti. Prenos in razširjanje sta odvisna od vremenskih razmer. Radioaktivni delci se med prenosom usedajo (suhi used) ali pa izpirajo s padavinami (mokri used) na površine pod seboj. Radioaktivno sevanje prihaja do človeka po treh glavnih prenosnih poteh: z vdihavanjem radioaktivnih delcev, zaužitjem z vodo in hrano ter neposrednim zunanjim obsevanjem iz radioaktivnega oblaka ali z onesnaženih tal. Radioaktivne snovi lahko pridejo v telo tudi prek odprtih ran. Vrsta in stopnja ogroženosti ob jedrski nesreči se s časom spreminjata.

Občina Tržič po oddaljenosti od jedrske elektrarne spada v območje splošne pripravljenosti (OSP). Ob jedrski nesreči v NEK, ki je od občine Tržič oddaljen v polmeru okrog 103 km (zračne linije) in 146 km po prometnih poteh, bi lahko ob neugodnih vremenskih razmerah pričakovali kontaminacijo na celem območju občine. Do izrazitejšega onesnaženja lahko pride le v krajih, kjer bi med prehodom radioaktivnega oblaka čez naše območje deževalo.

Onesnaženost bi se lahko poznala in sicer:

- vzdolž celotne prehranske verige (onesnaženost sadja, zelenjave in prepoved uporabe mesa uplenjene prosto živeče živali),
- na izpostavljenosti prebivalcev majhnim dozam ali večjim dozam (odvisno od izpusta), ki lahko povzročijo raka, ki se pojavi po daljšem času in ga ni možno opaziti takoj po obsevanju.

Pri posledicah jedrske nesreče v NEK je značilno, da je zaradi vnosa radioaktivnih snovi v telo in poleg zdravstvenih posledic pri prebivalcih, potrebno upoštevati tudi, da pride do gospodarske škode in psihičnih posledic, ki izvirajo iz zaščitnih ukrepov (npr. zaradi zaklanjanja, zaužitja tablet kalijevega jodida (KI), omejitev uporabe hrane).

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Ob jedrski nesreči v NEK ni pričakovati nastanka verižne nesreče, dodatne posledice pa so lahko:

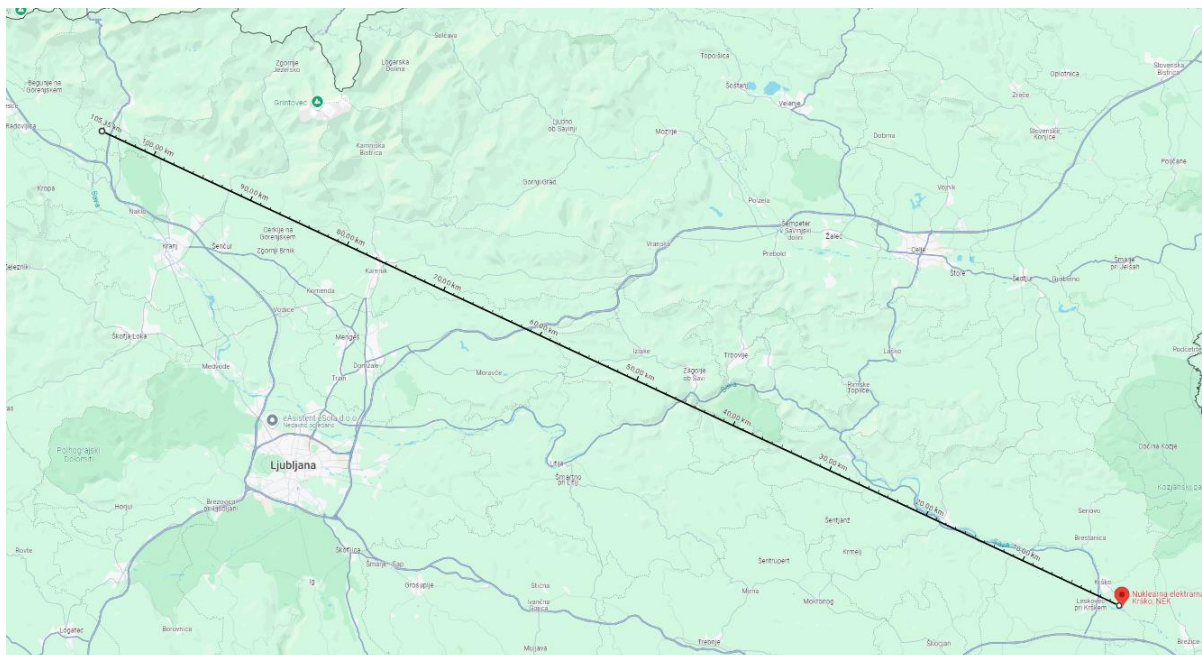
- ogrožanje prometne varnosti (panika),
- izpad telekomunikacijskih povezav,
- sociološke in psihološke posledice na prebivalstvo in
- energetska kriza zaradi izpada proizvodnje električne energije za primer nesreče v NEK.

Slika 1: Oddaljenost občine Tržič od NEK (prometne poti)

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Slika 2: Oddaljenost občine Tržič od NEK (zračna linija)

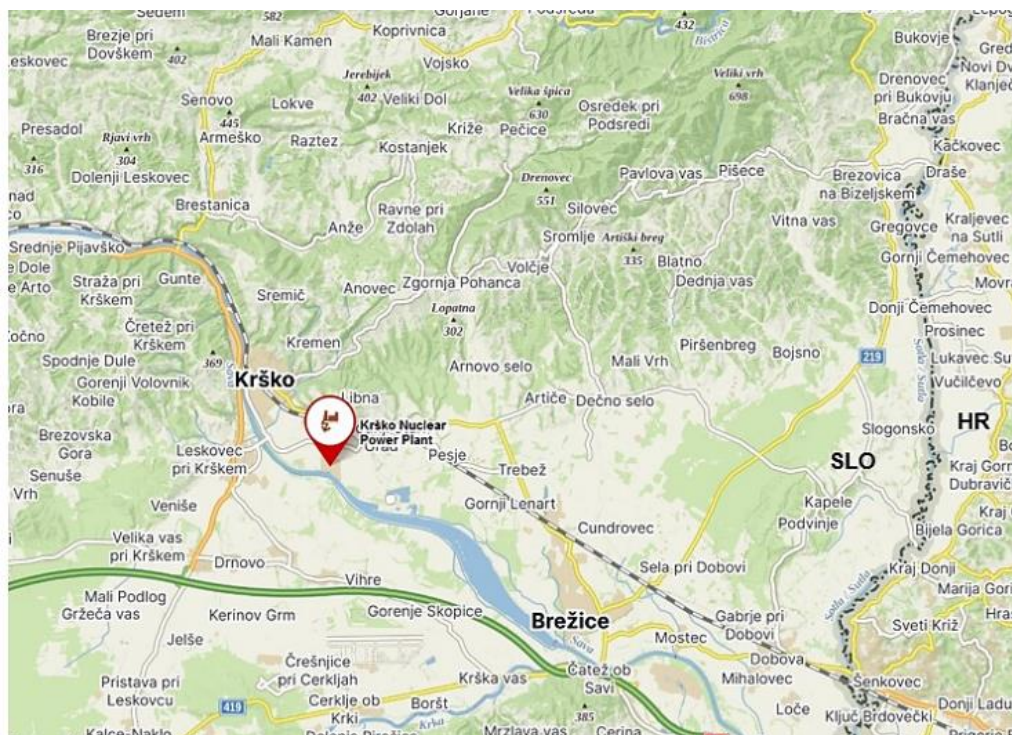
Za preprečevanje jedrskih nesreč in za zmanjšanje njihovih posledic so v elektrarni NEK vgrajeni varovalni in varnostni sistemi ter naprave, katerih skupna naloga je preprečevanje nenadzorovanega uhajanja radioaktivnih snovi v okolico elektrarne.

Ob jedrski nesreči v NEK je stopnja ogroženosti največja v bližnjem območju (to je od nekaj km do 10 km), v večji oddaljenosti pa je odvisna od vremenskih razmer. Glede na število in zanesljivost varnostnih sistemov v jedrski elektrarni je verjetnost nastanka nesreče, ki bi pomenila nevarnost za prebivalstvo, izredno majhna.

Na možnost nastanka jedrske nesreče v NEK lahko vplivajo tudi naravne in druge nesreče (npr. potres, poplave, nesreča zrakoplova, ipd.).

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Slika 3: Lokacija Nuklearne elektrarne Krško

2.2 Obseg načrtovanja ob jedrski nesreči v NEK za občino Tržič

Temeljni načrt je Državni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči, **Verzija 4.0**, ki določa koncept oziroma zamisel odziva na vseh ravneh načrtovanja in podrobno ureja izvajanje nalog na državni ravni.

Na podlagi državne Ocene ogroženosti RS številka 8420-1/2022-260 – DGZR z dne 08. 11. 2023, so navedeni kriteriji za uvrstitev občin in regij v razrede ogroženosti na osnovi območij načrtovanja zaščitnih ukrepov, ki so določene na osnovi oddaljenosti od NEK.

Občina Tržič je uvrščena v **2. razred ogroženosti**, kar pomeni, da je tveganje za jedrsko nesrečo v NEK majhno, vendar Občina kljub temu izdelava občinski delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči za območje splošne pripravljenosti ob jedrski nesreči (OSP) v NEK.

Občina Tržič izdelava dele načrta zaščite in reševanja (opazovanje, obveščanje in alarmiranje), izvajanje dolgoročnih zaščitnih ukrepov ob razglasitvi splošne nevarnosti ob jedrski nesreči v NEK in nalog ZRP ter podrobneje razdeli poglavje osebna in vzajemna zaščita.

Posebno pozornost je potrebno posvetiti tudi pravočasnemu obveščanju prebivalcev (prve informacije o nesreči ter podajanje navodila o ravnanju in ukrepanju ob jedrski nesreči v NEK), s čimer se prepreči nepotrebno paniko. Zato je Občina Tržič v svojem načrtu podrobno opredelila metode obveščanja prebivalcev.

Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči v občini Tržič je usklajen z Regijskim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči za Gorenjsko regijo; številka: 8421-13/2024-7 – DGZR z dne 25. 07. 2024.

2.3 Zamisel izvajanja zaščite, reševanja in pomoči ob jedrski nesreči v NEK

Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči v NEK temelji na podlagah, ki so natančno določeni v državnem načrtu.

Te podlage so:

- A) Stopnja nevarnosti / klasifikacija izrednega dogodka v elektrarni, ki jo razglasi NEK:
- **stopnja 0 - nenormalni dogodek** (Unusual Event) se razglasi ob nastanku dogodkov, ki bi lahko ob nepravilnem ukrepanju ali razvoju stanja, ki ga osebe v izmeni jedrske elektrarne ne bi imele več pod nadzorom, vplivali na varnost elektrarne in bi vodili v višjo stopnjo nevarnosti; ki ga načrt ne obravnava, steče obveščanje Uprave RS za jedrsko varnost (URSJV), ki nadalje o tem obvešča javnost in po presoji tudi mednarodno strokovno javnost;
 - **stopnja 1 - začetna nevarnost** (Alert) se razglasi pri nastanku ali razvoju dogodkov, ki imajo ali bi lahko imeli za posledico zmanjšanje varnosti v jedrski elektrarni. Možen je manjši izpust radioaktivnih snovi, ni pa pričakovati večjega tveganja za okolje;
 - **stopnja 2 - objektna nevarnost** (Site Area Emergency) se razglasi pri nastanku ali razvoju dogodkov, ki imajo ali bi lahko imeli za posledico večjo odpoved varnostnih funkcij elektrarne in posledično ogroženost osebja jedrske elektrarne in okoliškega prebivalstva. Obstaja možnost ali pa je že prišlo do izpusta radioaktivnih snovi v takem obsegu, ki zahteva zaščitne ukrepe v jedrski elektrarni, vključno z evakuacijo območja jedrske elektrarne in območja, ki je pod neposrednim nadzorom jedrske elektrarne;
 - **stopnja 3 - splošna nevarnost** (General Emergency) se razglasi, ko grozi oziroma je prišlo do poškodbe ali taljenja sredice z možnostjo poškodovanja zadrževalnega hrama. Obstaja možnost ali pa je prišlo do izpusta radioaktivnih snovi v okolje v tolikšnem obsegu, ki zahteva zaščitne ukrepe na območju izven jedrske elektrarne.

Občinski načrt je bolj podrobno razdelan in temelji na stopnji 3 – splošna nevarnost v NEK, ki jo razglasi NEK in jo po potrebi predhodno uskladi z URSJV.

- B) Vnaprej določenih območjih načrtovanja, in sicer (ob navedbi območja so navedeni ključni zaščitni ukrepi):
- **območje preventivnih ukrepov (OPU)** je območje naselij v 3 km polmeru okrog NEK. S tega območja se takoj ob razglasitvi splošne nevarnosti (preventivno) evakuira prebivalstvo, če je varno,
 - **območje takojšnjih ukrepov (OTU)** je območje naselij v 10 km polmeru okrog NEK. Po razglasitvi splošne nevarnosti se izvaja zaklanjanje, po evakuaciji OPU pa evakuacija OTU, če/ko je varno,
 - **razširjeno območje ukrepanja (ROU)** je območje naselij v 25 km polmeru okrog NEK. Po razglasitvi splošne nevarnosti se izvaja zaklanjanje in radiološka zaščita,

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

kasneje se zaščitni ukrepi izvajajo na podlagi razvoja nesreče in meritev v posameznih sektorjih,

- **območje splošne pripravljenosti je celotno območje RS (OSP).** Po razglasitvi splošne nevarnosti se izvaja radiološka zaščita, kasneje se zaščitni ukrepi izvajajo na podlagi meritev. Na tem območju se po evakuaciji izvaja tudi sprejem in oskrba evakuiranega prebivalstva z OPU in OTU.

Prebivalci na ogroženem območju se pravočasno in objektivno obveščajo o razsežnostih nesreče, njenih posledicah, o ukrepanju za zmanjševanje in odpravo posledic ter o ravnanju ob nesreči.

C) Akcijskih in intervencijskih ravneh:

- **akcijske ravni (AR): značilni, vnaprej določeni in merljivi kriteriji, ki določajo ustrezno stopnjo nevarnosti,**
- **operativne intervencijske ravni (OIR): vnaprej določena merila za ukrepanje ob nesreči.**

D) Na upoštevanju ustreznih časovnih okvirov ob razglasitvi splošne nevarnosti.

E) Na upoštevanju:

- splošnih načel varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN),
- obveznem izvajanju odločitev organov, pristojnih za vodenje Civilne zaščite (CZ) in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč (ZVNDN),
- predhodni obveščeni potencialno prizadetega prebivalstva (UVINZR),
- varstva reševalcev in drugega osebja (ZVISJV-1).

Zamisel o izvedbi zaščite, reševanja in pomoči (ZRP)

Odziv na jedrsko nesrečo je odvisen od **stopnje nevarnosti**, ki jo razglasi NEK na podlagi **akcijskih ravni**.

Neposredno po razglasitvi splošne nevarnosti se izvedejo naslednji zaščitni ukrepi na:

- **OSP (območje Slovenije):** radiološka zaščita prebivalcev ter zaščitni ukrepi iz poglavja 1.5, sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev.

V občini Tržič se izvaja radiološka zaščita oziroma zaščitni ukrepi. Sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev se ne predvideva.

Uporaba načrta

Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v NEK se uporablja ob razglašeni stopnji nevarnosti v NEK do izpolnitve meril za končanje dejavnosti ZRP, ko so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje.

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Odločitev o aktiviranju Občinskega delnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v NEK, sprejme poveljnik CZ občine Tržič oziroma njegov namestnik s sklepom. Načrt se preneha izvajati, ko so izvedeni vsi zaščitni ukrepi in so razmere stabilne oziroma ni več pričakovati poslabšanja razmer ali skorajšnjega izboljšanja (trajna izpostavljenost).

D – 19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZIR ob nesreči
--------	---

2.4 Opazovanje, obveščanje in alarmiranje ob jedrski nesreči v NEK

Opazovanje

Opazovanje ob jedrski nesreči v NEK obsega:

- poročila o stanju v NEK (akcijske ravni),
- redni in izredni monitoring radioaktivnosti.

Za poročanje o stanju v NEK (akcijske ravni) je pristojen NEK, za monitoring radioaktivnosti (redni in izredni) so pristojni Ministrstvo za naravne vire in prostor – Uprava RS za jedrsko varnost (MNVP – URSJV), Ministrstvo za zdravje – Uprava RS za varstvo pred sevanji (MZ – URSVS) in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (MKGP – UVHVVR) ter NEK (za območje NEK).

Obveščanje ob jedrski nesreči v občini Tržič

Pristojni organi in drugi izvajalci načrtov na vseh ravneh načrtovanja se obvestijo ob vseh razglašeni stopnjah nevarnosti.

ReCO Kranj ob razglašeni splošni nevarnosti najprej obvesti prvo dosegljivo odgovorno osebo v občini. Ta, prvo dosegljiva odgovorna oseba pa potem obvešča: župana občine Tržič, poveljnika CZ občine Tržič oziroma namestnika poveljnika CZ, direktorja občinske uprave, skrbnika načrta, poveljnika Gasilske zveze Tržič in poveljnike PGD-jev. Prvo obvestilo je obvestilo o nesreči oziroma dogodku. Medsebojno obveščanje v občini Tržič poteka v skladu z dokumenti za izvajanje opazovanja, obveščanja, aktiviranja in alarmiranja občine Tržič. Obveščanje poteka po razpoložljivih sredstvih zvez (GSM, radijska zveza, pozivniki, telefon).

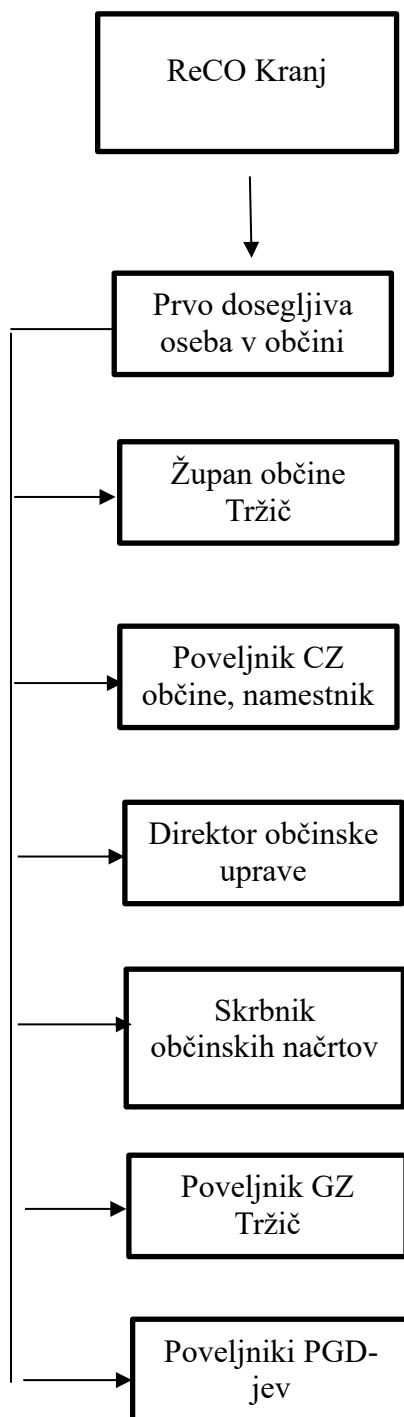
Poveljnik štaba CZ občine Tržič zbira podatke o izvajanju ukrepov, razmerah in posledicah v občini tudi prek predstavnikov KS in njihovih namestnikov, ki v primeru nesreče opravljajo naloge poverjenikov CZ, Policijske postaje Tržič, GE (PGD Bistrica pri Tržiču, PGD Brezje pri Tržiču, PGD Jelendol – Dolina, PGD Kovor, PGD Križe, PGD Leše, PGD Lom pod Storžičem, PGD Podljubelj, PGD Tržič) in drugih virov ter jih posreduje na URSZR Kranj.

Za komuniciranje z ReCO Kranj in Izpostavo URSZR Kranj je odgovoren, po odločitvi župana, poveljnik CZ občine Tržič. Aktiviranje sil in sredstev za ZRP se izvede na podlagi odločitve vodje intervencije, poveljnika CZ občine Tržič ali njegovega namestnika.

**OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V
OBČINI TRŽIČ**

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P-15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči

Shema 1: Shema obveščanja v občini Tržič v primeru jedrske nesreče v NEK

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Obveščanje prebivalcev

Ob začetni nevarnosti in objektni nevarnosti se obvešča prebivalce, ki se nahajajo v območjih OPU in OTU. Občina Tržič spada v območje OSP, kjer se obveščanje prične šele ob razglasitvi splošne nevarnosti za vse prebivalce Slovenije.

Ob splošni nevarnosti:

- se izda obvestilo za prebivalce vse Slovenije (OPU, OTU in OSP- kamor spada občina Tržič), ki vsebuje podatke o:

- nesreči in trenutnem stanju v NEK,
- možnem razvoju in posledicah nesreče,
- osebni in vzajemni zaščiti,
- tem, kakšno pomoč lahko pričakujejo,
- tem, kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov,
- grafičnem prikazu in navedbi območij zaščitnih ukrepov,
- OPU (evakuacija), OTU (zaklanjanje),
- tem, kje dobijo dodatne in nadaljnje informacije.

Prvo obvestilo prebivalcem ob razglašeni stopnjah nevarnosti na podlagi sporočila NEK in že pripravljenih obvestil posreduje URSZR/CORS prek nacionalnih medijev. Informacije (tudi navodilo o morebitnem izvajanju zaščitnih ukrepov), bodo občanom posredovane preko osrednjih in lokalnih medijev in na druge krajevno običajne načine (Televizija Slovenija – vsi programi, Radio Slovenija – vsi programi, Slovenska tiskovna agencija (STA), Radio Gorenc, Gorenjski glas, Občinsko glasilo Tržičan, spletna stran Občine Tržič, Facebook stran Občine Tržič).

Obveščanje splošne javnosti med nesrečo

Obveščanje javnosti ob jedrski ali radiološki nesreči mora biti pravočasno in objektivno.

Obveščanje javnosti ob jedrski nesreči v NEK pomeni sprotno seznanjanje prebivalcev s stanjem, ki je nastalo kot posledica izrednega dogodka v NEK, pričakovanim potekom nesreče ter v primeru izpusta radioaktivnih snovi o širjenju radioaktivnega oblaka in ukrepih in nalogah zaščite, reševanja in pomoči, ki so bili uvedeni v Sloveniji v zvezi z nesrečo.

Za obveščanje splošne javnosti med nesrečo skrbi Občina Tržič na podlagi obvestil štaba CZ za Gorenjsko regijo in Izpostave URSZR Kranj. Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo ZRP (župan in poveljnik CZ občine Tržič) vzpostavijo čim bolj neposreden stik in redno komuniciranje s prebivalci, da bi dosegli ustrezno zaupanje in odzivanje na njihove odločitve.

Občina Tržič v sodelovanju s poveljnikom CZ Občine Tržič, Izpostavo URSZR Kranj ter štabom CZ za Gorenjsko zagotavlja informacije za javnost. Ob tem vzpostavlja stike z medijskimi redakcijami in novinarji, skrbi za dostopnost informativnih in drugih gradiv ter zagotavlja dostop do relevantnih informacijskih virov. Poleg tega spremlja poročanje medijev za zagotovitev usklajenosti informacij in njihovega širšega posredovanja javnosti.

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Obvestila za javnost morajo vsebovati podatke, ki so strogo namenski glede na vidik nesreče. Podatki in informacije ne smejo biti vzrok za vznemirjanje občanov in povzročanje panike pri prebivalstvu. Obvestila o vzrokih nesreče in povzročiteljih lahko posredujejo samo osebe s pooblastili za posredovanje obvestil. Informacije za prebivalstvo morajo vsebovati predvsem naslednje podatke:

- vplivih nesreče na prebivalstvo in okolje,
- ukrepov za omilitev nesreče,
- kako naj izvajajo osebno in vzajemno zaščito,
- kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov,
- kje lahko dobijo dodatne informacije.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki so po Zakonu o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo in naslednji) dolžni na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države:

- Televizija Slovenija – vsi programi,
- Radio Slovenija – vsi programi,
- Slovenska tiskovna agencija (STA),
- Radio Gorenc,
- Gorenjski glas,
- Občinsko glasilo Tržičan,
- spletna stran Občine Tržič,
- Facebook stran Občine Tržič
- ostali elektronski mediji.

Občina Tržič pa poleg običajnih načinov obveščanja, objavi tudi posebno telefonsko številko, na kateri občani dobijo vse potrebne informacije (04-59-71-510).

P-18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
D-2	Načrt občine za zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo poveljnika CZ in štaba CZ
D - 219	Kako bi ravnali v primeru jedrske nesreče – knjižica NEK za prebivalce

2.5 Izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ob jedrski nesreči v NEK

Ob razglasitvi SPLOŠNE NEVARNOSTI se takoj po razglasitvi in brez predhodnih meritev na območju splošne pripravljenosti (OSP), kamor spada občina Tržič lahko izvajajo:

- **radiološka zaščita:**

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

- prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
- zaužitje tablet KI (če je odrejena jodna profilaksa),
- uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
- dekontaminacija (ljudi, živali in opreme),
- zaščita živali;

- zaklanjanje

Izvajanje ZRP po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti

Ko so izvedeni vsi nujni zaščitni ukrepi, ki temeljijo na razglasitvi splošne nevarnosti, se zaščitni ukrepi odredijo in izvajajo na podlagi meritev radioaktivnosti in strokovnih ocen pristojnih organov ter služb. Rezultati meritev izrednega monitoringa se stekajo v URSJV, ki vodi njegovo izvajanje.

Skupina URSJV za obvladovanje izrednega dogodka v sodelovanju z NEK pripravi predloge zaščitnih ukrepov za posamezna območja in jih posreduje poveljniku CZ RS. Po odredbi poveljnika CZ RS zaščitne ukrepe izvajajo občinske in regijske sile prizadetega območja.

Izredni monitoring radioaktivnosti okolja je zasnovan na programih rednega monitoringa in se ob izrednem dogodku izvaja v povečanem obsegu, tako glede pogostosti jemanja vzorcev kot merjenja vzorcev, pa tudi glede povečanega števila lokacij. Namen izrednega monitoringa je zagotavljati podatke:

- da se omogoči izračun doz prebivalstva in s tem tudi osnove za priporočanje zaščitnih ukrepov, preklic ukrepov, sanacijo itd.,
- za oceno doz intervencijskega osebja pri izvajanju aktivnosti v kontaminiranih območjih in
- za oceno radioaktivne kontaminacije okolja.

Podatki izrednega monitoringa, ki so pomembni tudi za načrtovanje in izvajanje ukrepov v občini Tržič so predvsem koncentracija radionuklidov v zraku, površinska kontaminacija tal in radioaktivnost padavin, kontaminacija vode, hrane in krme.

2.5.1 Zaščitni ukrepi

Zaščitni ukrepi so ukrepi preprečevanja ali zmanjšanja izpostavljenosti posameznikov virom sevanja. Osnova za določitev zaščitnih ukrepov ob jedrski nesreči NEK, so intervencijski nivoji. Posamezne zaščitne ukrepe na občinski ravni predlaga skupina URSJV, odredi pa jih poveljnik CZ občine Tržič v soglasju s poveljnikom CZ RS in poveljnikom CZ za Gorenjsko. V primeru izrednega dogodka v NEK mora NEK predlagati takojšnje zaščitne ukrepe, ki jih usklajuje z URSJV. Izvajajo jih regijske sile in občinske sile ZRP na prizadetem območju.

Po odredbi Poveljnika CZ RS in na podlagi meritev radioaktivnosti v okolju, izvajajo občinske sile ZRP na prizadetih območjih predvsem naslednje zaščitne ukrepe:

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

- radiološka zaščita: zaužitje tablet kalijevega jodida (KI), uporaba osebnih zaščitnih sredstev, prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov, zaščita živali;
- zaklanjanje;
- in dekontaminacija ljudi, živali in opreme.

Na območju OSP (območje splošne pripravljenosti, ki zajema celotno Slovenijo) se pričakujejo in uvajajo predvsem prehrabni ukrepi in omejuje uporaba določenih splošnih predmetov.

1/a) Zaužitje tablet kalijevega jodida

Zaužitje tablet kalijevega jodida oziroma jodna profilaksa je zaužitje stabilnega joda pred nastankom jedrske nesreče ali tik ob njenem nastanku z namenom zaščititi ščitnico pred obsevanjem zaradi kopičenja radioaktivnega joda. Za primer jedrske nesreče v NEK se tablete kalijevega jodida prebivalcem občine Tržič razdelijo glede na potrebo izvajanja jodne profilakse, ki jo odredi poveljnik CZ RS.

O izvajanju zaščitnega ukrepa Poveljnik CZ RS izda pisno odredbo. Za izvajanje zaščitnega ukrepa zaužitje tablet kalijevega jodida v občini je odgovoren poveljnik CZ občine Tržič.

Za primer jedrske nesreče v NEK se za vse prebivalce občine Tržič tablete kalijevega jodida hranijo v Psihiatrični bolnišnici Begunje. Ta ukrep bi se izvajal le v primerih, ko bi meritve v okolju pokazale, da je potrebno izvesti ukrep.

V primeru potrebe po uporabi tablet kalijevega jodida Občina Tržič obvesti svoje prebivalce na krajevno običajen način (preko svoje spletne strani, razglasov na oglasih deskah in objav v medijih) o nujnosti izvajanja ukrepa in o lokacijah, kjer lahko prebivalci dobijo tablete kalijevega jodida.

Občina Tržič bo tablete delila preko PGD-jev. Način prevzema in delitve tablet kalijevega je predstavljen v Občinskem načrtu prevzema in razdelitve tablet kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki nesreči Dodatek D 206.

Tablete kalijevega jodida lahko zaužijemo samo v primeru, če bi v ozračje uhajale radioaktivne snovi zaradi jedrske ali radiološke nesreče. Zaščita s kalijevim jodidom je učinkovita, če ga uporabimo pred ali čimprej po izpostavljenosti radioaktivnim izotopom joda v vdihanem zraku ali v hrani. Pri daljši izpostavljenosti je treba uporabljati kalijev jodid tako dolgo, dokler obstaja tveganje za izpostavljenost radioaktivnim izotopom joda v vdihanem zraku ali hrani.

Zaužijemo jih lahko šele po odredbi zaščitnega ukrepa, ki ga odredi Poveljnik CZ Republike Slovenije. Zaužijejo se praviloma v enkratnem odmerku skladno s priloženimi navodili. Zaščita odmerka traja 24 ur po zaužitju. Tablete kalijevega jodida so namenjene za osebe do 40 let starosti.

D-206	Občinski načrt prevzema in razdelitve tablet kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki nesreči
-------	--

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

1/b) Uporaba osebnih zaščitnih sredstev

Za zaščito pred vdihavanjem kontaminiranih prašnih delcev v zraku se uporablja različno respiratorno zaščito. Za zaščito pred kontaminacijo kože in oblačil uporabljamo gumijaste rokavice in ogrinjala.

1/c) Prehrambni zaščitni ukrepi

S prehrabnimi zaščitnimi ukrepi se zmanjša tveganje za stohastične učinke sevanja zaradi vnosa kontaminiranih živil in pitne vode v telo.

Prehrambni intervencijski ukrepi trajajo od nekaj dni do nekaj tednov za kratkožive izotope, za dolgožive izotope pa tudi več desetletij.

Prehrambni zaščitni ukrepi so:

- prepoved uporabe kontaminirane hrane in krme,
- prepoved uporabe (pitne) vode in prepoved ali omejitve uživanja določenih živil, predvsem poljščin, sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov,
- zaščita živali in krme (zadrževanje živali v hlevih, prepoved paše in krmljenja živali s svežo krmo),
- omejitev nabiranja in uporabe poljskih pridelkov in gozdnih sadežev,
- omejitev paše,
- omejitev oziroma prepoved uporabe mesa uplenjene divjadi,
- zaščita virov pitne vode in
- zagotavljanje nadomestne neoporečne hrane, vode in krme.

Prehrabne zaščitne ukrepe izvajajo prebivalci (tudi kot imetniki živali) v okviru osebne in vzajemne zaščite, pristojne javne službe in ustanove s področja oskrbe z vodo (Komunala Tržič d.o.o.), zdravstva in izobraževanja (ZD Tržič, vrtci, osnovne šole), nosilci živilskih dejavnosti ter nosilci dejavnosti poslovanja s krmo.

Predvsem je med jedrsko ali radiološko nesrečo potrebno zagotoviti neoporečno (nekontaminirano) vodo in hrano. Po potrebi neoporečno vodo dostavljajo gasilske enote, ki so opremljene s cisternami za prevoz vode in sicer GVC-2 (gasilsko vozilo s cisterno) 24/50 ali GVC-1 16/25: PGD Bistrica pri Tržiču, PGD Tržič, PGD Križe, PGD Kovor (traktor s cisterno). V primeru hudega pomanjkanja pitne vode pa bi lahko uporabili tudi ostale enote, ki imajo vozila GVV-1 (gasilsko vozilo z vodo) z manjšo kapaciteto cisterne (1000 -1500 l): PGD Podljubelj, PGD Jelendol-Dolina, PGD Leše, PGD Lom pod Storžičem. Če pa je voda že kontaminirana, morajo imeti prebivalci na voljo dovolj ustekleničene vode. Tistim prebivalcem občine Tržič, ki sami ne bi mogli dostopati do ustekleničene vode in nekontaminirane hrane, bi jim le to zagotavljali npr. gasilci, prostovoljci, RKS OZ Tržič...

1/d) Zaščita živali

Prva veterinarska pomoč ob jedrski nesreči v NEK obsega:

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

- izvajanje ukrepov za zaščito živali, živil živalskega izvora, krmil in napajališč pred ionizirajočim sevanjem, ki jih je priporočilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ali Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR),
- izvajanje ukrepov za zaščito živali ob nevarnosti množičnega pojava ali množičnem pojavu živalskih bolezni,
- sodelovanje pri izvajanju dekontaminacije živine in
- sodelovanje pri odstranjevanju živalskih trupel.

Ukrepi za zaščito živali lahko vsebujejo tudi preventivno evakuacijo živali, ki so posebno dragocene s stališča biološke reprodukcije.

Naloge prve veterinarske pomoči izvajajo enote za prvo veterinarsko pomoč, delavci UVHVVR, OU Kranj, Nacionalnega veterinarskega inštituta in veterinarji oziroma veterinarske organizacije s koncesijo (Veterinarska ambulanta; Klinika za male živali d.o.o, Veterinarska praksa Tenetiše d.o.o, Kranjski veterinarski center). V občini Tržič nimamo organizirane enote za prvo veterinarsko pomoč.

Štab CZ občine zbira podatke o poškodovanih in poginulih živalih ter koordinira naloge v zvezi s prvo veterinarsko pomočjo. Podatke mu posredujejo predvsem prebivalci sami. Zasilni zakol se izvaja v Klavnici Škofja Loka, če to zaradi stanja živali ni mogoče, pa na mestu samem. Za odstranjevanje živalskih trupel se uporabijo sredstva in oprema klavnice, če ta ne zadošča, se uporabijo tudi vozila drugih pogodbenih podjetij oz. poklicnih enot. Tudi pri pripravi mesta za pokop in sami izvedbi pokopa sodelujejo poklicna podjetja.

Gasilske enote sicer niso usposobljene za nudenje prve veterinarske pomoči, niti nimajo usposobljenih posameznikov, bi pa po potrebi lahko nudile določeno pomoč strokovnim službam. Tako pomoč bi lahko nudile vse GE v občini Tržič in sicer v prvi vrsti enota na območju katere bi bila pomoč potrebna, seveda če bi bila ta enota v primeru jedrske nesreče operativna, v nasprotnem primeru lahko poveljnik GZ Tržič določi drugo enoto.

Lokacije za sežiganje v občini Tržič nimamo, je pa za klavniške odpadke in kadavre pristojen KOTO proizvodno in trgovsko podjetje d.o.o. Ljubljana, Agrokombinatska cesta 80, Ljubljana.

Na območju občine Tržič se naloge prve veterinarske pomoči izvajajo po navodilih UVHVVR, Območnega urada Kranj.

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

2) Zaklanjanje

Zaklanjanje je zadrževanje ljudi in živali v zaprtih prostorih ob izrednem dogodku, da se izognejo dozam zaradi zunanje obsevanosti in vnosa. Zaprti prostor je lahko zaklonišče in tudi običajna zgradba z zaprtimi okni in izklopljeno ventilacijo.

Zaklanjanje traja do 24 ur. Prebivalci se zaklonijo v notranje prostore stavb, zaklonišč ali zaklonilnike, pri čemer je potrebno upoštevati, da določena vrsta zaklanjanja omogoča različno raven zaščite pred vplivi ionizirajočega sevanja.

Na območju občine Tržič bi se ta ukrep izvajal le v skrajnih primerih, ko bi meritve hitrosti doz v okolju pokazale, da je potrebno izvesti ukrep.

Ukrep se razglasi preko sredstev javnega obveščanja.

V občini Tržič so določena zaklonišča v lasti Občine Tržič in zasebnikov, ki pa so v večini nedelujoča (nimajo potrdila o primernosti).

Dekontaminacija ljudi, živali in opreme

Ljudi, živali in opremo je potrebno za zmanjšanje nevarnih učinkov sevanja in za zmanjšanje širjenja kontaminacije preveriti in po potrebi dekontaminirati. Preverjanje kontaminacije in dekontaminacija se praviloma izvaja na dekontaminacijskih postajah, ki se organizirajo izven območja zaščitnih ukrepov.

Dekontaminacijo ljudi, živali in javnih površin lahko izvajajo gasilske enote širšega pomena, ki razpolagajo z opremo za dekontaminacijo (GARS Kranj) in po potrebi SV (enote jedrske, radiološke, kemične in biološke obrambe (JRKBO)). Pri izvajanju dekontaminacije lahko gasilskim enotam in SV nudijo pomoč enote CZ občine Tržič v okviru svojih zmogljivosti.

Merila za končanje dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči ob jedrski nesreči v NEK

Dejavnosti ZRP v občini Tržič ob nesreči v NEK se praviloma končajo:

- ko so izvedeni vsi predvideni zaščitni ukrepi, večjih izpustov ki bi zahtevali razglasitev splošne nevarnosti ni več pričakovati in je poskrbljeno za vse nujne ukrepe za zaščito okolja, premoženja in kulturne dediščine, ki jih je glede na obseg kontaminacije mogoče izvesti.

O končanju dejavnosti ZRP ob jedrski nesreči v NEK odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS. Poveljnik CZ občine Tržič na podlagi Sklepa o razglasitvi prenehanja nevarnosti, ki ga izda Poveljnik CZ RS (glede na razvoj izrednega dogodka in stanja v okolju), na ravni občine razglasi prenehanje nevarnosti na območju občine Tržič in izda sklep o prenehanju aktivnosti ZRP v občini.

2.5.2 Varstvo izvajalcev ZRP

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene dozne omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov (policija, gasilci, ekipe NMP...), ki niso poklicni delavci, z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznanitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20 mSv (efektivna doza) – pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve pri vključenih v ZRP (reševalci, drugo osebje) ne smejo preseči doznih omejitev za profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja (izpostavljenе delavce), razen v naslednjih primerih:

Tabela 2: Preseganje doznih omejitev

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
<ul style="list-style-type: none">– reševanje življenj,– preprečevanje taljenja reaktorske sredice,– preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi	500
<ul style="list-style-type: none">– preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb,– preprečevanje velike škode,– popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja	100
<ul style="list-style-type: none">– krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja,– izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov,– vzorčevanje v okolju	50
<ul style="list-style-type: none">– daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja,– rutinsko delo ob intervencijah,– dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom	20

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri le izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,
- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,
- je izurjena za izvedbo naloge,
- je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa ženske v rodni dobi ne smejo sodelovati pri ZRP, pri čemer bi bile lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20mSv, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju.

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji (Občina Tržič) in pristojni poveljniki enot in služb CZ.

Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS.

P – 254	Obrazec o soglasju in seznanitvi s tveganjem pri preseganju doznih omejitev
---------	---

2.6 Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v NEK

Osebna in vzajemna zaščita obsega vse aktivnosti, ki jih prebivalci začnejo izvajati takoj, ko so obveščeni o zaščitnih ukrepih ob jedrski nesreči v NEK.

Uporaba priročnih in standardnih sredstev za osebno zaščito ter dosledno spoštovanje navodil, ki jih po medijih sporočajo strokovni organi, lahko učinkovito zmanjšata posledice nesreče.

Da bi lahko prebivalci učinkovito izvajali ukrepe za zaščito svojega zdravja in življenja, morajo biti temeljito seznanjeni z učinki sevanja, njegovo nevarnostjo, stopnjo nevarnosti kakor tudi z vsemi možnimi in potrebnimi zaščitnimi ukrepi.

Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v NEK z vplivi na občino Tržič bi predvsem obsegala seznanitev prebivalcev o učinkih in nevarnostih sevanja.

Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v NEK z vplivi na občino Tržič obsega:

- seznanjenost z učinki in nevarnostmi sevanja,
- uporaba sredstev za osebno in skupinsko zaščito pred radioaktivnim sevanjem,
- zaužitje tablet kalijevega jodida (če je razglašena jodna profilaksa),
- zadrževanje v zaprtih prostorih (zaklanjanje),
- osebna dekontaminacija,
- omejitev uporabe živil (uporaba izdelkov, ki so v zaprtih omarah, shrambah, hladilnikih) in
- omejitev na pitje vode in pijač, ki niso bile onesnažene (ustekleničene pijače).

Po razglasitvi nevarnosti v NEK se prične z izvajanjem zgoraj navedenih ukrepov skladno z navodili pristojnih organov na določenem območju.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite je pristojna Občina Tržič. V ta namen organizira ustrezno svetovalno službo, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci, strokovnjaki za zaščito in reševanje ter drugi in sicer na lokaciji Občine Tržič, Trg svobode 18, 4290 Tržič.

Obveščanje prebivalcev o posledicah in razmerah na prizadetem območju bo posredovano preko osrednjih in lokalnih medijev (Televizija Slovenija – vsi programi, Radio Slovenija – vsi programi, Slovenska tiskovna agencija (STA), Radio Gorenc, Gorenjski glas, Občinsko glasilo Tržičan, spletna stran Občine Tržič, Facebook stran Občine Tržič) in na druge krajevno običajne načine. Občina Tržič za dodatne informacije občanov objavi telefonsko številko informacijske pisarne, kjer bodo lahko občani dobili vse dodatne informacije (04-59-71-510).

**OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V
OBČINI TRŽIČ**

Napotki za prebivalce kako ravnati v primeru jedrske in radiološke nesreče se nahajajo na spletni strani na portalu gov.si: Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami – Napotki prebivalcem ob nesrečah – Jedrske in radiološke nesreče (<https://www.gov.si/teme/jedrske-in-radioloske-nesrece/>).

P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR
P-10	Pregled gradbenih organizacij
P – 25	Pregled človekoljubnih organizacij
P – 26	Pregled centrov za socialno delo
P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
D – 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči

3 JEDRSKA NESREČA V TUJINI

Občinski delni načrt je izdelan za:

- **jedrsko nesrečo v tujini** s precejšnjimi izpusti radioaktivnih snovi, ki bi lahko ob neugodnih vremenskih razmerah prizadele občino Tržič.

3.1 Značilnosti jedrske nesreče v tujini

Ob jedrski nesreči v tujini bi se sprostile radioaktivne snovi v plinskem stanju in mikronski delci v trdem stanju, ki bi se usedali kot depozit. Plini bi se pomešali v atmosfero do razpada v neradioaktivne snovi.

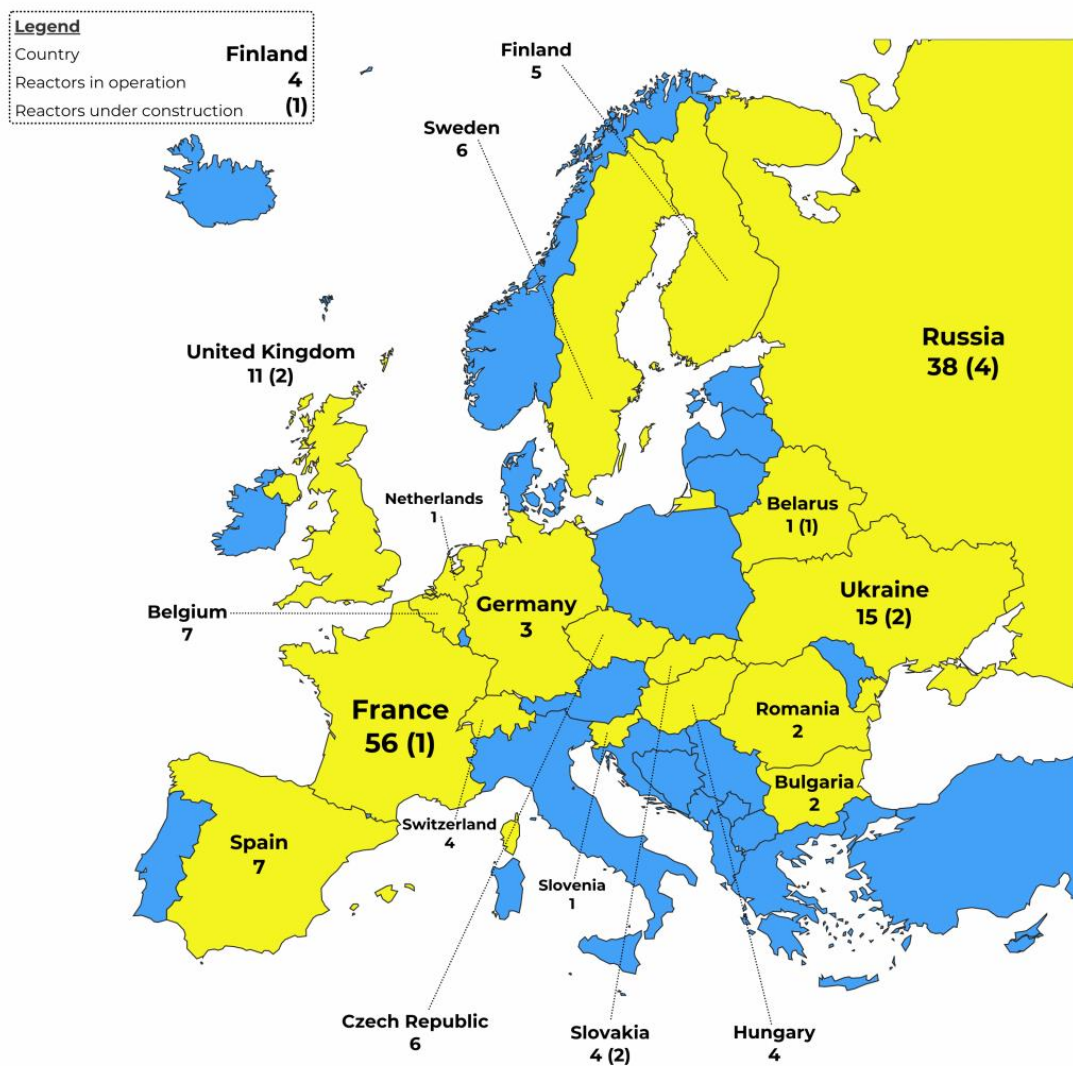
Slovenijo in s tem tudi občino Tržič bi lahko prizadele posledice nesreče v jedrskih elektrarnah v oddaljenosti vse do 1000 kilometrov in tudi na večji oddaljenosti (npr. Ukrajina). Resne nesreče v objektih na tej oddaljenosti v Sloveniji ne bi povzročile smrtnih žrtev, prav tako ne bi bila potrebna evakuacija, vendar pa bi lahko prišlo do preseganja dozne omejitve za prebivalce v prvih mesecih po nesreči. Sloveniji najbližje so elektrarne na Madžarskem, Slovaškem, Češkem in v Nemčiji.

Ob jedrskih nesrečah v oddaljenih jedrskih objektih lahko ob neugodnih vremenskih razmerah pričakujemo onesnaženje na vsem ozemlju občine Tržič. Do izrazitejšega onesnaženja lahko pride le v krajih, kjer bi med prehodom radioaktivnega oblaka čez naše ozemlje deževalo.

Ob jedrski nesreči v tujini ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Slika 4: Jedrske elektrarne v Evropi marca 2022 (vir: euronuclear.org).

3.2 Obseg načrtovanja ob jedrski nesreči v tujini

Za jedrsko nesrečo v tujini se izdelajo načrti na:

- državni ravni in ravni regij (državni in regijski načrti),
- ravni lokalne skupnosti (občinski načrti).

Temeljni načrt zaščite in reševanja je Državni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči, ki določa koncept odziva na vseh ravneh načrtovanja.

Občina Tržič izdelava delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v tujini, v katerem se osredotoči na opazovanje in obveščanje, izvajanje zaščitnih ukrepov ob jedrski nesreči v tujini ter podrobneje razdeli poglavje osebna in vzajemna zaščita.

Posebno pozornost je potrebno posvetiti tudi obveščanju prebivalcev (informacije o nesreči ter navodila o ravnanju in ukrepanju ob nesreči), s čimer se prepreči nepotrebno paniko.

Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči je usklajen z **Regijskim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči za Gorenjsko regijo**.

3.3 Zamisel izvajanja zaščite, reševanja in pomoči ob jedrski nesreči v tujini za občino Tržič

Obseg dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči (ZRP) je odvisen od:

- oddaljenosti kraja nesreče,
- resnosti nesreče oziroma količine izpustov,
- vremenskih razmer in napovedi širjenja radioaktivnega oblaka,
- rezultatov izrednega monitoringa radioaktivnosti.

Po prejemu **preverjene informacije** o jedrski nesreči v tujini se po ugotovitvi, da ima nesreča lahko vpliv oziroma posledice za Slovenijo in tudi na občino Tržič (širjenje radioaktivnega oblaka), vzpostavi **izredni monitoring radioaktivnosti** (URSJV, ELME - Ekološki laboratorij z mobilno enoto) ter po odredbi poveljnika CZ občine Tržič se začne uporabljati ta načrt.

Na podlagi modelov širjenja oblaka in v poznejši fazi rezultatov meritev radioaktivnosti (monitoringa) potekajo **zaščitni ukrepi** za preprečitev in zmanjšanje posledic nesreče. Načrt se preneha izvajati, ko se ne pričakujejo več izpusti in je stopnja radioaktivnosti pod referenčnimi vrednostmi.

Izredni monitoring

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Zaščitni ukrepi se odredjajo in izvajajo na podlagi meritev radioaktivnosti in strokovnih ocen pristojnih organov ter služb. Za izredni monitoring radioaktivnosti so pristojni MNVP – URSJV, MZ – URSVS in MKGP – UVHVVR. Rezultati meritev izrednega monitoringa se stekajo v URSJV, ki vodi njegovo izvajanje. URSJV pripravi predloge zaščitnih ukrepov za posamezna območja in jih posreduje poveljniku CZ RS. Po odredbi poveljnika CZ RS zaščitne ukrepe izvajajo občinske in regijske sile s prizadetega območja.

Na podlagi ugotovitev izrednega monitoringa se izvaja:

- sklop radioloških ukrepov in sicer prenehanje uporabe lokalno predelanih živil, vode in krmil, zaužitje tablet kalijevega jodida če je razglašena jodna profilaksa, uporaba osebnih zaščitnih sredstev, zaščita domačih živali in po koncu nevarnosti vzpostavitev osnovnih pogojev za življenje in konec ZRP.

Uporaba načrta

Za jedrsko nesrečo v tujini se v Občinskem delnem načrtu zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči smiselno uporabijo razdelani zaščitni ukrepi zaščite in reševanja za primer jedrske nesreče v NEK opisani v poglavju 2.5.

Občinski načrt se uporablja ob uvedbi radioloških ukrepov, ki so razglašeni na podlagi ugotovitev izrednega monitoringa radioaktivnosti po jedrski nesreči v tujini, do izpolnitve meril za končanje dejavnosti ZRP in ko so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje.

Odločitev o aktiviranju Občinskega delnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v tujini, sprejme poveljnik CZ občine Tržič ali njegov namestnik s sklepom.

D - 19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči
--------	---

3.4 Opazovanje in obveščanje ob jedrski nesreči v tujini

Opazovanje

Opazovanje ob jedrski nesreči v tujini obsega:

- redni in izredni monitoring radioaktivnosti.

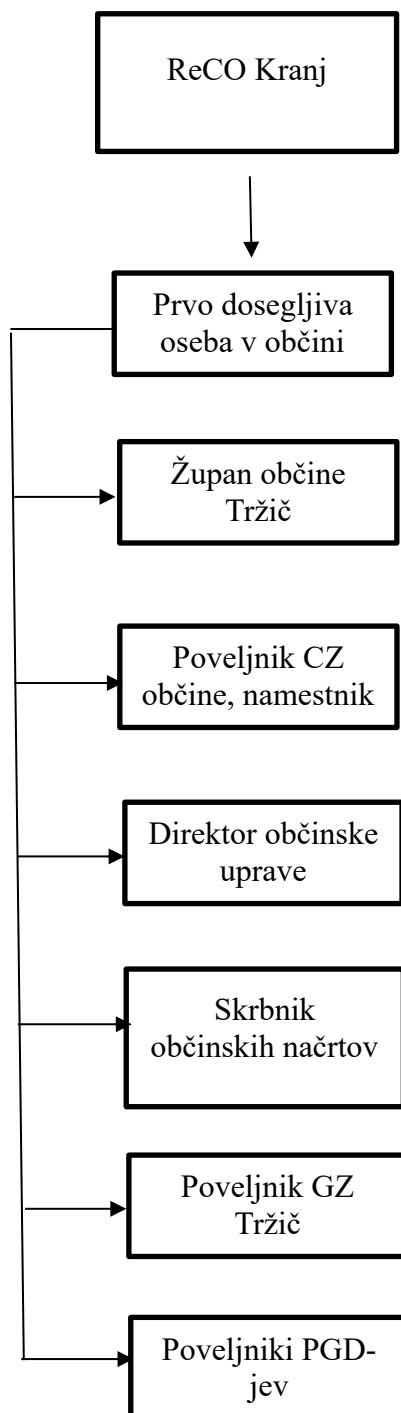
Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrta o jedrski nesreči v tujini v občini Tržič

ReCO Kranj o jedrski nesreči v tujini najprej obvesti prvo dosegljivo odgovorno osebo v občini. Ta, prvo dosegljiva odgovorna oseba pa potem obvešča: župana občine Tržič, poveljnika CZ občine Tržič oziroma namestnika poveljnika CZ, direktorja občinske uprave, skrbnika načrta,

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

poveljnika Gasilske zveze Tržič in poveljnike PGD-jev. Prvo obvestilo je obvestilo o nesreči oziroma dogodku.

Shema 2: Shema obveščanja v občini Tržič ob jedrski nesreči v tujini

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Medsebojno obveščanje v občini Tržič poteka v skladu z dokumenti za izvajanje opazovanja, obveščanja, aktiviranja in alarmiranja občine Tržič. Obveščanje poteka po razpoložljivih sredstvih zvez (GSM, radijska zveza, pozivniki, telefon).

Poveljnik štaba CZ občine Tržič zbira podatke o izvajanju ukrepov, razmerah in posledicah v občini tudi prek predstavnikov KS in njihovih namestnikov, ki v primeru nesreče opravljajo naloge poverjenikov CZ, Policijske postaje Tržič, GE in drugih virov ter jih posreduje na Izpostavo URSZR Kranj.

Za komuniciranje z ReCO Kranj in Izpostavo URSZR Kranj je odgovoren, po odločitvi župana, poveljnik CZ občine Tržič.

Aktiviranje sil in sredstev za ZRP se izvede na podlagi odločitve vodje intervencije, poveljnika CZ občine Tržič ali njegovega namestnika.

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P – 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči

Obveščanje prizadetih prebivalcev

Ob jedrski nesreči v tujini bi se izvajali tudi nekateri zaščitni ukrepi, o katerih bi se obveščalo prebivalstvo. Zaščitni ukrepi bi bili odvisni od ugotovitev modelov širjenja radioaktivnega oblaka in rezultatov meritev radioaktivnosti (izrednega monitoringa).

Za obveščanje prebivalcev v lokalnih skupnostih med izvajanjem zaščite in reševanja je zadolžena Občina Tržič. Informacije za prebivalstvo morajo vsebovati predvsem naslednje podatke:

- vplivih nesreče na prebivalstvo in okolje,
- ukrepov za omilitev nesreče,
- kako naj izvajajo osebno in vzajemno zaščito,
- kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov,
- kje lahko dobijo dodatne informacije.

Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo zaščito, reševanje in pomoč morajo čim prej vzpostaviti neposreden stik s prebivalstvom, da dosežejo ustrezno odzivanje na njihove odločitve.

Potrebne podatke za sestavo informacij bosta občinam posredovala Štab CZ za Gorenjsko in Izpostava URSZR Kranj. Informacije občine posredujejo preko lokalnih javnih medijev in na druge krajevno običajne načine. Občina Tržič za dodatne informacije občanov objavi telefonsko številko informacijske pisarne (045971510), kjer občani dobijo vse informacije in bo objavljena v primeru jedrske nesreče v tujini.

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Obveščanje splošne javnosti o nesreči

Javnost se obvešča o jedrski nesreči v tujini, ki bi lahko imela vpliv na območje občine Tržič.

Javnost mora biti o jedrski nesreči v tujini obveščena pravočasno in objektivno.

Sporočila za javnost vsebujejo naslednje informacije o:

- kraju nesreče,
- značilnostih nesreče,
- možnih vplivih na Slovenijo,
- osebni in vzajemni zaščiti,
- zaščitnih ukrepov,
- omejitvah (prehrana, potovanja itn.),
- informacije za slovenske državljane v prizadeti državi.

Za obveščanje javnosti o izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči iz občinske pristojnosti sta odgovorna poveljnik CZ občine Tržič oziroma štab CZ občine Tržič.

Obvestila za javnost morajo vsebovati podatke, ki so strogo namenski glede na vidik nesreče. Podatki in informacije ne smejo biti vzrok za vznemirjanje občanov in povzročanje panike pri prebivalstvu. Obvestila o vzrokih nesreče in povzročiteljih lahko posredujejo samo osebe s pooblastili za posredovanje obvestil.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki so po Zakonu o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo in naslednji) dolžni na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države:

- Televizija Slovenija – vsi programi,
- Radio Slovenija – vsi programi,
- Slovenska tiskovna agencija (STA),
- Radio Gorenc,
- Gorenjski glas,
- Občinsko glasilo Tržičan,
- spletna stran Občine Tržič,
- Facebook stran Občine Tržič
- ostali elektronski mediji.

P-18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
------	---

3.5 Izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ob jedrski nesreči v tujini

Ob jedrski nesreči v tujini se po prejemu sporočila o nesreči in/ali zaznavah pri rednem monitoringu radioaktivnosti ter ugotovitvah, da se radioaktivni oblak širi proti Sloveniji, vzpostavi izredni monitoring radioaktivnosti, ki obsega naslednje meritve (zasnova izrednega monitoringa):

- hitrosti doz,
- koncentracije radionuklidov v zraku,
- kontaminacije tal,
- kontaminacije vode, živil, krme in izdelkov ter materialov,
- doz v okolju,
- osebnih doz.

URSJV na podlagi zasnove izrednega monitoringa oblikuje program monitoringa radioaktivnosti za primer jedrske nesreče v tujini, ki ga tudi vodi. Program vključuje tudi navedbo izvajalcev posameznih nalog.

3.5.1 Izvajanje ZRP ob prehodu radioaktivnega oblaka

Ob prehodu radioaktivnega oblaka se na podlagi rezultatov izrednega monitoringa in predlogov strokovnih organov izvajajo enaki zaščitni ukrepi, kot v primeru jedrske nesreče v NEK – 1. poglavje in sicer:

- **radiološka zaščita:**

- prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
- zaužitje tablet KI,
- uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
- dekontaminacija,
- zaščita živali;

- **zaklanjanje.**

V primeru jedrske nesreče v tujini, se poleg določenih zgoraj naštetih ukrepov predvidenih ob razglasitvi splošne nevarnosti ob nesreči v NEK izvaja predvsem poostren in povečan nadzor okolja in hrane (prednost imajo območja, kjer je deževalo).

Predloge zaščitnih ukrepov poda URSJV, zaščitne ukrepe odreja poveljnik CZ RS, izvajajo pa regijske in občinske sile za ZRP na območju prehoda radioaktivnega oblaka.

Ob jedrski nesreči v tujini se na državni meji oziroma zunanji meji EU ob povečanem nadzoru radioaktivnosti živil in predmetov za splošno rabo izvaja dekontaminacija ljudi in vozil, ki prihajajo s prizadetega območja.

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Merila za končanje dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči ob jedrski nesreči v tujini

Dejavnosti ZRP ob jedrski nesreči v tujini se končajo:

- ko ni več pričakovati večjih izpustov in širjenja oblaka nad Slovenijo oz. občino Tržič,
- ko so izvedeni vsi zaščitni ukrepi ob nesreči in so določena zaprta območja ali območja omejene rabe,
- ko so vrednosti OIR zunaj zaprtega območja ali območja omejene rabe pod referenčnimi vrednostmi za uvedbo določenega zaščitnega ukrepa.

O končanju dejavnosti ZRP ob jedrski nesreči v tujini odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS.

Poveljnik CZ občine Tržič na podlagi Sklepa o razglasitvi prenehanja nevarnosti, ki ga izda Poveljnik CZ RS (glede na razvoj izrednega dogodka in stanja v okolju), na ravni občine razglasi prenehanje nevarnosti na območju občine Tržič in izda sklep o prenehanju aktivnosti ZRP v občini.

Varstvo izvajalcev ZRP

Glej poglavje številka 2.5.2.

3.6 Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v tujini

Osebna in vzajemna zaščita obsega vse ukrepe, ki jih prebivalci začnejo izvajati takoj, ko so obveščeni o zaščitnih ukrepih ob jedrski nesreči v tujini s čezmejnimi vplivi na Slovenijo in občino Tržič in sicer:

- seznanjenost z učinki in nevarnostmi sevanja,
- uporabo sredstev za osebno in skupinsko zaščito (vključno z zaužitjem tablet KI),
- zadrževanje v zaprtih prostorih,
- osebno dekontaminacijo,
- uživanje varne hrane in vode (neizpostavljene, embalirane),
- zaščito domačih živali,
- seznanjenost z načinom obveščanja med nesrečo.

Da bi lahko prebivalci učinkovito izvajali ukrepe za zaščito svojega zdravja in življenja, morajo biti temeljito seznanjeni z učinki sevanja, njegovo nevarnostjo, stopnjo nevarnosti, kakor tudi o vseh možnih in potrebnih zaščitnih ukrepih. Prebivalcem morajo biti vnaprej dana vsa potrebna navodila glede načina obveščanja ob nesreči, o vrsti in stopnjah nevarnosti, kot tudi o potrebnih zaščitnih ukrepih in njihovem izvajanju.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite je pristojna Občina Tržič. V ta namen organizira ustrezno svetovalno službo, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci, strokovnjaki za zaščito in reševanje ter drugi in sicer na lokaciji Občine Tržič, Trg svobode 18, 4290 Tržič.

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Obveščanje prebivalcev o posledicah in razmerah na prizadetem območju bo posredovano preko osrednjih in lokalnih medijev (Televizija Slovenija – vsi programi, Radio Slovenija – vsi programi, Slovenska tiskovna agencija (STA), Radio Gorenc, Gorenjski glas, Občinsko glasilo Tržičan, spletna stran Občine Tržič, Facebook stran Občine Tržič) in na druge krajevno običajne načine. Občina Tržič za dodatne informacije občanov objavi telefonsko številko informacijske pisarne, kjer bodo lahko občani dobili vse dodatne informacije (04-59-71-510).

Napotki za prebivalce kako ravnati v primeru jedrske in radiološke nesreče se nahajajo na spletni strani na portalu gov.si: Varstvo pred naravnimi nesrečami – Napotki prebivalcem ob nesrečah – Jedrske in radiološke nesreče (<https://www.gov.si/teme/jedrske-in-radioloske-nesrece/>).

P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR
P-10	Pregled gradbenih organizacij
P – 25	Pregled človekoljubnih organizacij
P – 26	Pregled centrov za socialno delo
P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
D – 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči

4 RADIOLOŠKA NESREČA

Radiološke nesreče so izredni dogodki, ki zahtevajo zaščitne ukrepe zaradi povečanega ionizirajočega sevanja in onesnaženja z radioaktivno snovjo oziroma zaradi kontaminacije.

Radiološke nesreče se lahko zgodijo v sevalnih objektih (industrijski, raziskovalni in zdravstveni objekti z obsevalnimi napravami ali z radioaktivnimi snovmi in odlagališča z rudarsko ali hidro-metalurško jalovino) pri ravnanju z zaprtimi ali odprtimi viri sevanja, s pospeševalniki delcev in z drugimi viri ionizirajočega sevanja.

Radiološka nesreča v občini Tržič lahko nastane pri:

- padcu satelita z radioaktivnimi snovmi,
- prevozu radioaktivnih snovi,
- zaradi nenadzorovanih nevarnih virov ionizirajočega sevanja (zavrženi, izgubljeni, najdeni, ukradeni).

Občinski načrt je tako kot regijski in državni načrt pripravljen za radiološko nesrečo ob nekontrolirani vrnitvi satelita z radioaktivnimi snovmi.

Ta načrt ne ureja pripravljenosti ob drugih jedrskih in radioloških dogodkih iz Ocena ogroženosti pred naravnimi in drugimi nesrečami v občini Tržič (v raziskovalnem reaktorju TRIGA, v skladišču radioaktivnih odpadkov CSRAO, pri nenadzorovanih virih sevanja, pri prevozu radioaktivnih in jedrskih snovi, na plovilih na jedrski pogon) ki se jih obvladuje v okviru dejavnosti rednih služb in posebna organizacija in sredstva niso potrebna.

4.1 Značilnosti radiološke nesreče ob nekontrolirani vrnitvi satelita z radioaktivnimi snovmi

Značilnosti nesreče

Na satelitu je lahko:

- vir visoke alfa aktivnosti (izotopi plutonija) ali
- reaktorski vir.

V prvem primeru gre za možno kontaminacijo z zelo toksičnim sevalcem alfa. V drugem primeru pomeni padec satelita kontaminacijo s fisijskimi produkti, vendar se ta kontaminacija razlikuje od tiste, ki je posledica jedrske eksplozije. Radioaktivnost je vezana predvsem na delce z visokimi specifičnimi aktivnostmi in ne vsebuje jodovih in cezijevih izotopov. Ljudi ogroža predvsem inhalacija radioaktivnih delcev, ki v posamezniku lahko povzročijo visoke doze, in ne zunanje sevanje. Območja kontaminacije so trakaste oblike, široka nekaj 10 kilometrov in dolga nekaj 100 kilometrov (npr. padec sovjetskega satelita Kosmos na kanadsko ozemlje). Zaradi neposredne kontaminacije z radioaktivnimi delci so ogroženi nekateri prehrambni pridelki (sveža zelenjava, sadje), mleko, meso in gomoljasti plodovi pa niso

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

kontaminirani. Ocenjene doze zaradi sevanja gama s tal so znotraj mejnih vrednosti za prebivalstvo. Sateliti lahko nosijo na krovu tudi manjše količine radioaktivnih snovi v instrumentih in napravah (npr. ^{63}Ni , ^{137}Cs , ^3H , ^{85}Kr), ki bi ob nesreči povzročili le neznatno (dodatno) kontaminacijo oziroma obsevanje.

Ob radiološki nesreči ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

4.2 Obseg načrtovanja ob radiološki nesreči

Za radiološko nesrečo se pripravijo načrti na:

- državni ravni,
- ravni regij (regijski načrt),
- ravni lokalne skupnosti (občinski načrt).

Temeljni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči je Državni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči, Verzija 4.0, ki določa koncept oziroma zamisel odziva na vseh ravneh načrtovanja in podrobno ureja opravljanje nalog na državni ravni.

Občina Tržič izdela dele načrta zaščite in reševanja ob radiološki nesreči v katerih se osredotoči na opazovanje in obveščanje, izvajanje zaščitnih ukrepov ob radiološki nesreči ter podrobneje razdela poglavje osebna in vzajemna zaščita. Posebno pozornost je potrebno posvetiti tudi obveščanju prebivalcev (informacije o nesreči ter navodila o ravnanju in ukrepanju ob nesreči), s čimer se prepreči nepotrebno paniko.

Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski nesreči je usklajen z Regijskim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči za Gorenjsko regijo.

4.3 Zamisel izvajanja zaščite, reševanja in pomoči ob radiološki nesreči

Obseg dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči (ZRP) je odvisen od:

- velikosti naselja (v kolikor satelit pade na naselje) in naseljenosti prizadetega območja (v kolikor satelit pade na območje, ki je gosteje poseljeno).

Po prejemu informacije o vrnitvi oziroma padcu satelita (tudi) na območje občine Tržič, se vzpostavi izredni monitoring radioaktivnosti.

Preventivno se **zaščitni ukrepi (zaklanjanje, radiološka zaščita)** izvajajo na vseh območjih, kjer je verjetno, da so deli satelita. Po vzpostavitvi **izrednega monitoringa radioaktivnosti** se zaščitni ukrepi odredjajo na podlagi meritev in priporočil strokovnih služb. Na nekaterih območjih bi bila lahko nujna tudi evakuacija, vendar ne bi bila obsežna.

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Izvajanje načrta poteka ob upoštevanju:

- splošnih načel varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN),
- obveznega izvajanja odločitve organov, pristojnih za vodenje Civilne zaščite (CZ) in drugih sil za ZRP (ZVNDN),
- varstva reševalcev in drugega osebja (ZVISJV-1),
- splošnih meril za odrejanje zaščitnih ukrepov (Uredba o mejnih dozah, referenčnih ravneh in radioaktivni kontaminaciji).

4.3.1 Uporaba načrta

Za radiološko nesrečo se v Občinskem delnem načrtu zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči v občini Tržič smiselno uporabijo razdelani ukrepi in naloge zaščite in reševanja za primer jedrske nesreče v NEK (poglavje 2.5).

Občinski delni načrt se uporablja ob uvedbi radioloških ukrepov, ki so razglašeni na podlagi ugotovitev izrednega monitoringa radioaktivnosti po radiološki nesreči (padec satelita), do izpolnitve meril za končanje dejavnosti ZRP in ko so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje.

Odločitev o aktiviranju občinskega delnega načrta zaščite in reševanja ob radiološki nesreči, sprejme poveljnik CZ občine Tržič oziroma njegov namestnik s sklepom.

D - 19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči
--------	---

4.4 Opazovanje, obveščanje in alarmiranje ob radiološki nesreči

Opazovanje ob radiološki nesreči obsega:

- Opazovanje - redni in izredni monitoring radioaktivnosti.

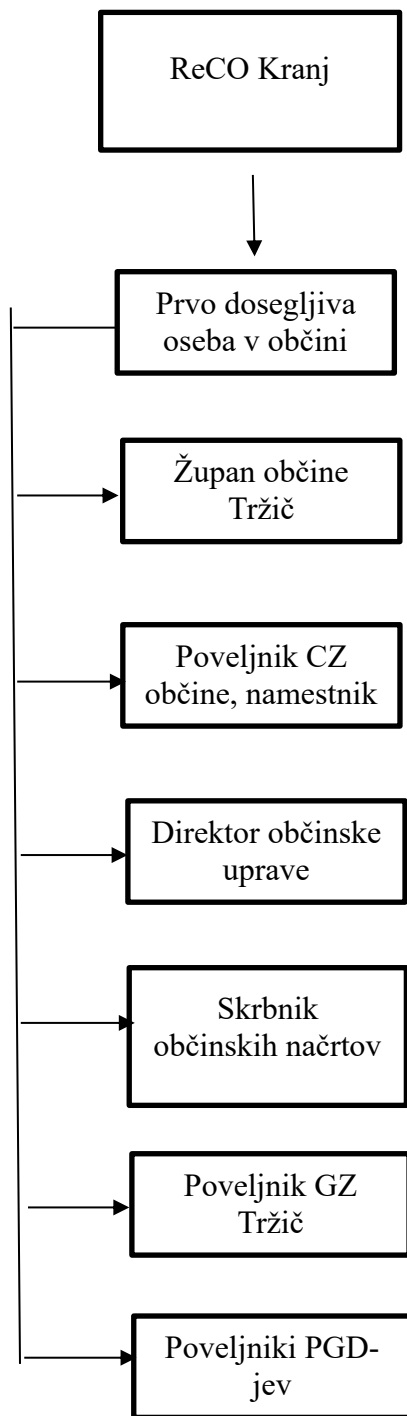
Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrta o padcu satelita v občini Tržič

Obvestilo o padcu satelita oziroma možnosti padca satelita lahko posreduje lastnik ali država, ki ima možnost spremljanja satelitov.

ReCO Kranj o padcu satelita oziroma možnosti padca satelita najprej obvesti prvo dosegljivo odgovorno osebo v občini. Ta, prvo dosegljiva odgovorna oseba pa potem obvešča: župana občine Tržič, poveljnika CZ občine Tržič oziroma namestnika poveljnika CZ, direktorja občinske uprave, skrbnika načrta, poveljnika Gasilske zveze Tržič in poveljnike PGD-jev. Prvo obvestilo je obvestilo o nesreči oziroma dogodku.

**OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V
OBČINI TRŽIČ**

Shema 3: Shema obveščanja v občini Tržič ob radiološki nesreči

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Medsebojno obveščanje v občini Tržič poteka v skladu z dokumenti za izvajanje opazovanja, obveščanja, aktiviranja in alarmiranja občine Tržič. Obveščanje poteka po razpoložljivih sredstvih zvez (GSM, radijska zveza, pozivniki, telefon).

Poveljnik štaba CZ občine Tržič zbira podatke o izvajanju ukrepov, razmerah in posledicah v občini tudi prek predstavnikov KS in njihovih namestnikov, ki v primeru nesreče opravljajo naloge poverjenikov CZ, Policijske postaje Tržič, GE in drugih virov ter jih posreduje na URSZR Kranj.

Za komuniciranje z ReCO Kranj in Izpostavo URSZR Kranj je odgovoren, po odločitvi župana, poveljnik CZ občine Tržič.

Aktiviranje sil in sredstev za ZRP se izvede na podlagi odločitve vodje intervencije, poveljnika CZ občine Tržič ali njegovega namestnika.

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P - 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči

Alarmiranje ogroženih prebivalcev ob radiološki nesreči

Ob preteči nevarnosti izpusta radioaktivnih snovi, ki bi lahko ogrozil prebivalstvo na določenem območju občine Tržič, poveljnik CZ občine Tržič po posvetu s poveljnikom CZ Gorenjske lahko izda nalog za proženje alarmnega znaka za neposredno nevarnost.

Obveščanje splošne javnosti o nesreči

Javnost mora biti o padcu satelita oziroma možnosti padca satelita obveščena pravočasno in objektivno.

Za obveščanje javnosti o izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči iz občinske pristojnosti sta odgovorna poveljnik CZ občine Tržič oziroma štab CZ občine Tržič. Občina Tržič za dodatne informacije občanov objavi telefonsko številko informacijske pisarne (045971510), kjer občani dobijo vse informacije in bo objavljena v primeru radiološke nesreče.

Občina Tržič v sodelovanju s poveljnikom CZ Občine Tržič, Izpostavo URSZR Kranj ter štabom CZ za Gorenjsko zagotavlja informacije za javnost. Ob tem vzpostavlja stike z medijskimi redakcijami in novinarji, skrbi za dostopnost informativnih in drugih gradiv ter zagotavlja dostop do relevantnih informacijskih virov. Poleg tega spremlja poročanje medijev za zagotovitev usklajenosti informacij in njihovega širšega posredovanja javnosti.

Obvestila za javnost morajo vsebovati podatke, ki so strogo namenski glede na vidik nesreče. Podatki in informacije ne smejo biti vzrok za vznemirjanje občanov in povzročanje panike pri prebivalstvu. Obvestila o vzrokih nesreče in povzročiteljih lahko posredujejo samo osebe s pooblastili za posredovanje obvestil. Sporočilo za javnost vsebuje naslednje informacije o:

- kraju oziroma območju, ki ga je prizadela nesreča,

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

- značilnostih nesreče,
- osebni in vzajemni zaščiti,
- zaščitnih ukrepov,
- omejitvah (potovanja na prizadeto območje itn.).

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki so po Zakonu o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo in naslednji) dolžni na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države:

- Televizija Slovenija – vsi programi,
- Radio Slovenija – vsi programi,
- Slovenska tiskovna agencija (STA),
- Radio Gorenc,
- Gorenjski glas,
- Občinsko glasilo Tržičan,
- spletna stran Občine Tržič,
- Facebook stran Občine Tržič
- ostali elektronski mediji.

P-18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
------	---

4.5 Izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ob radiološki nesreči v občini Tržič

Ob nesreči se pred padcem satelita (če so informacije na voljo) ali po padcu vzpostavi izredni monitoring radioaktivnosti, ki vključuje naslednje meritve:

- hitrosti doz (peš, med vožnjo ali iz letala oziroma helikopterja),
- kontaminacije tal in predmetov,
- osebne kontaminacije,
- kontaminacije vode, živil, krme in izdelkov ter materialov,
- osebnih doz.

URSJV na podlagi zasnove izrednega monitoringa pripravi program monitoringa radioaktivnosti ob vrnitvi oziroma padcu satelita z radioaktivnimi snovmi, ki ga tudi vodi. Program vključuje tudi navedbo izvajalcev posameznih nalog. Namen monitoringa je spremljanje ravni radioaktivne kontaminacije v okolju, takojšnje opozarjanje ob ugotovljenih povišanih vrednostih ter ocena doze referenčnih skupin prebivalstva.

Izvajanje ZRP po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti

Po vzpostavitvi izrednega monitoringa in pridobitvi podatkov ter predlogov strokovnih organov se glede na razmere na območju v bližini mesta padca izvajajo naslednji zaščitni ukrepi:

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

1. radiološka zaščita:

- a. prenehanje uporabe kontaminiranih oz. lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
- b. uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
- c. dekontaminacija,
- d. zaščita živali,
- e. nadzor in zapora območja;

2. zaklanjanje.

Predloge pripravi URSJV; na njihovi osnovi pa zaščitne ukrepe odredi poveljnik CZ RS; izvajajo pa regijske in občinske sile za ZRP na območju padca satelita.

1. Radiološka zaščita

S prehrabnimi zaščitnimi ukrepi se zmanjša tveganje ob radiološki nesreči zaradi vnosa kontaminiranih živil in pitne vode v telo.

Prehrabni zaščitni ukrepi so:

- prepoved uporabe kontaminirane hrane in krme,
- prepoved uporabe (pitne) vode in prepoved ali omejitev uživanja določenih živil, predvsem poljščin, sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov
- zaščita živali in krme (zadrževanje živali v hlevih, prepoved paše in krmljenja živali s svežo krmo),
- omejitev nabiranja in uporabe poljskih pridelkov in gozdnih sadežev,
- omejitev paše,
- omejitev oziroma prepoved uporabe mesa uplenjene divjadi,
- zaščita virov pitne vode in
- zagotavljanje nadomestne neoporečne hrane, vode in krme.

Prehrabne zaščitne ukrepe izvajajo prebivalci (tudi kot imetniki živali) v okviru osebne in vzajemne zaščite, pristojne javne službe in ustanove s področja oskrbe z vodo, zdravstva in izobraževanja, nosilci živilskih dejavnosti ter nosilci dejavnosti poslovanja s krmo.

Uporaba osebnih zaščitnih sredstev

Za zaščito pred vdihavanjem kontaminiranih prašnih delcev v zraku uporabljamo različno respiratorno zaščito. Za zaščito pred kontaminacijo kože in oblačil uporabljamo gumijaste rokavice in ogrinjala.

Dekontaminacija ljudi, živali in opreme

Ljudi, živali in opremo je potrebno za zmanjšanje nevarnih učinkov sevanja in za zmanjšanje širjenja kontaminacije preveriti in po potrebi dekontaminirati. Preverjanje kontaminacije in

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

dekontaminacija se praviloma izvaja na dekontaminacijskih postajah, ki se organizirajo izven območja zaščitnih ukrepov.

Dekontaminacijo ljudi, živali in javnih površin lahko izvajajo gasilske enote širšega pomena, ki razpolagajo z opremo za dekontaminacijo (GARS Kranj) in po potrebi SV (enote jedrske, radiološke, kemične in biološke obrambe (JRKBO)). Pri izvajanju dekontaminacije lahko gasilskim enotam in SV nudijo pomoč enote CZ občine Tržič v okviru svojih zmogljivosti.

Zaščita živali

Prva veterinarska pomoč ob radiološki nesreči obsega:

- izvajanje ukrepov za zaščito živali, živil živalskega izvora, krmil in napajališč pred ionizirajočim sevanjem, ki jih je priporočilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ali Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR),
- izvajanje ukrepov za zaščito živali ob nevarnosti množičnega pojava ali množičnem pojavu živalskih bolezni,
- sodelovanje pri izvajanju dekontaminacije živine in
- sodelovanje pri odstranjevanju živalskih trupel.

Naloge prve veterinarske pomoči izvajajo enote za prvo veterinarsko pomoč, delavci UVHVVR, OU Kranj, Nacionalnega veterinarskega inštituta in veterinarji oziroma veterinarske organizacije s koncesijo (Veterinarska ambulanta; Klinika za male živali d.o.o, Veterinarska praksa Tenetiše d.o.o, Kranjski veterinarski center). V občini Tržič nimamo organizirane enote za prvo veterinarsko pomoč.

Štab CZ občine zbira podatke o poškodovanih in poginulih živalih ter koordinira naloge v zvezi s prvo veterinarsko pomočjo. Podatke mu posredujejo predvsem prebivalci sami. Zasilni zakol se izvaja v Klavnici Škofja Loka, če to zaradi stanja živali ni mogoče, pa na mestu samem. Za odstranjevanje živalskih trupel se uporabijo sredstva in oprema klavnice, če ta ne zadošča, se uporabijo tudi vozila drugih pogodbenih podjetij oz. poklicnih enot. Tudi pri pripravi mesta za pokop in sami izvedbi pokopa sodelujejo poklicna podjetja.

Gasilske enote sicer niso usposobljene za nudenje prve veterinarske pomoči, niti nimajo usposobljenih posameznikov, bi pa po potrebi lahko nudile določeno pomoč strokovnim službam. Tako pomoč bi lahko nudile vse GE v občini Tržič in sicer v prvi vrsti enota na območju katere bi bila pomoč potrebna, seveda če bi bila ta enota v primeru radiološke nesreče operativna, v nasprotnem primeru lahko poveljnik GZ Tržič določi drugo enoto.

Lokacije za sežiganje v občini Tržič nimamo, je pa za klavniške odpadke in kadavre pristojen KOTO proizvodno in trgovsko podjetje d.o.o. Ljubljana, Agrokombinatska cesta 80, Ljubljana.

Na območju občine Tržič se naloge prve veterinarske pomoči izvajajo po navodilih UVHVVR, Območnega urada Kranj.

P-29	Pregled veterinarskih organizacij
------	-----------------------------------

Nadzor in zapora območja

Ukrep izvajamo predvsem pri radiološki nesreči, kjer se ustrezno veliko območje okrog vira sevanja fizično zavaruje. Na ta način se onemogoči dostop ljudem oziroma živalim ter tako prepreči obsevanost in širjenje morebitne kontaminacije. Ukrep izvaja policija oz. gasilci (prvenstveno tisti, ki prvi prispe na kraj dogodka).

Območja, kjer se izvajajo zaščitni ukrepi, nadzira policija, ki kontrolira tudi dostope in izhode ljudi s teh območij na nadzornih točkah.

Merila za končanje dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči ob radiološki nesreči - padcu satelita

Dejavnosti ZRP ob radiološki nesreči oziroma padcu satelita se končajo:

- ko so izvedeni vsi zaščitni ukrepi ob nesreči in so določena zaprta območja ali območja omejene rabe,
- ko so vrednosti splošnih meril pod referenčnimi vrednostmi za uvedbo določenega zaščitnega ukrepa.

O končanju dejavnosti ZRP ob radiološki nesreči (padec satelita) odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS. Poveljnik CZ občine Tržič na podlagi Sklepa o razglasitvi prenehanja nevarnosti, ki ga izda Poveljnik CZ RS (glede na razvoj izrednega dogodka in stanja v okolju), na ravni občine razglasi prenehanje nevarnosti na območju občine Tržič in izda sklep o prenehanju aktivnosti ZRP v občini.

Varstvo izvajalcev ZRP

Glej poglavje številka 2.5.2.

4.6 Osebna in vzajemna zaščita ob radiološki nesreči

Uporaba priročnih in standardnih sredstev za osebno zaščito ter dosledno spoštovanje navodil, ki jih po medijih sporočajo strokovni organi, lahko učinkovito zmanjšata posledice nesreče.

Da bi lahko prebivalci učinkovito izvajali ukrepe za zaščito svojega zdravja in življenja, morajo biti temeljito seznanjeni z učinki sevanja, njegovo nevarnostjo, stopnjo nevarnosti kakor tudi z vsemi možnimi in potrebnimi zaščitnimi ukrepi. Prebivalcem morajo biti vnaprej dana vsa potrebna navodila glede načina obveščanja ob nesreči, o vrsti in stopnjah nevarnosti kot tudi o potrebnih zaščitnih ukrepih in njihovem izvajanju.

OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V OBČINI TRŽIČ

Osebna in vzajemna zaščita ob radiološki nesreči/padcu satelita obsega:

- uporabo sredstev za osebno zaščito (sredstva za zaščito dihal, zaščitna ogrinjala in rokavice ter obuvala),
- osebno dekontaminacijo,
- uživanje varne hrane in vode (neizpostavljene, embalirane),
- zaščito domačih živali,
- sledenje navodilom pristojnih organov za izvajanje zaščitnih ukrepov.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite je pristojna Občina Tržič.

V ta namen se organizira ustrezna svetovalna služba, ki jo praviloma opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni delavci, zdravstveni delavci, strokovnjaki za zaščito in reševanje ter drugi.

Obveščanje prebivalcev o posledicah in razmerah na prizadetem območju bo posredovano preko osrednjih in lokalnih medijev (Televizija Slovenija – vsi programi, Radio Slovenija – vsi programi, Slovenska tiskovna agencija (STA), Radio Gorenc, Gorenjski glas, Občinsko glasilo Tržičan, spletna stran Občine Tržič, Facebook stran Občine Tržič) in na druge krajevno običajne načine. Občina Tržič za dodatne informacije občanov objavi telefonsko številko informacijske pisarne, kjer bodo lahko občani dobili vse dodatne informacije (04-59-71-510).

V primeru večje radiološke nesreč, padca satelita, ko redne službe ne zmorejo opraviti povečanega obsega dela in se aktivira CZ, potem občinska uprava Občine Tržič (direktor Občine) določi skupino zaposlenih na Občini, ki zbirajo in posredujejo informacije o posledicah nesreče (materialna škoda, poškodovani, mrtvi), posredujejo informacije svojcem in pristojnim službam, posredujejo podatke o službah, ki lahko zagotovijo pomoč. V delo so poleg zaposlenih na Občini vključeni policija (Policijska postaja Tržič), zdravstvo (Zdravstveni dom Tržič), Rdeči križ Slovenije (RKS OZ Tržič), strokovnjaki s področja nujenja psihološke pomoči, duhovne pomoči ter socialne službe (Center za socialno delo Gorenjska-enota Tržič).

Napotki za prebivalce kako ravnati v primeru jedrske in radiološke nesreče se nahajajo na spletni strani na portalu gov.si: Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami – Napotki prebivalcem ob nesrečah – Jedrske in radiološke nesreče (<https://www.gov.si teme/jedrske-in-radioloske-nesrece/>).

D - 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
-------	---

5 POJMI IN KRATICE UPORABLJENI V NAČRTU

Pojmi

Državna raven	Raven, ki ne vključuje regijske ravni. Če je vključena tudi regijska raven, se uporablja besedna zveza raven države.
Evakuacija	Obsega priprave in organizirano preselitev prebivalcev z ogroženih na varnejša območja ter začasen umik, razpršitev in druge oblikečasne premestitve prebivalcev zaradi njihove zaščite pred nevarnostmi. Evakuacija lahko obsega tudi nujno preselitev živine in drugih domačih živali, kulturne dediščine ter dobrin, ki so nujno potrebne za življenje.
Izredni dogodek	<p>Okoliščina ali dogodek, ki ni običajen in pri katerem se zmanjša sevalna ali jedrska varnost ali je zmanjšana raven varstva pred sevanji. Zaradi stanja, ki je posledica izrednega dogodka, je treba začeti takojšne priprave ali izvajanje ukrepov za preprečitev ali odpravo posledic za zdravje in varnost ljudi ter kakovost njihovega življenja, za preprečitev posledic na premoženje in okolje ali za odpravo tveganj, ki vodijo do takih resnih posledic.</p> <p>Za dogodke, ki ne dosegajo praga nesreče, izvajalec sevalne dejavnosti pripravi Navodilo za ukrepanje v primeru izrednega dogodka, ob nesrečah pa se na ustreznih ravneh načrtovanja pripravijo načrti zaščite in reševanja.</p>
Nesreča	Dogodek ali vrsta dogodkov, povzročenih po nenadzorovanih naravnih in drugih silah, ki prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva, ker ukrepi rednih dejavnosti, sile in sredstva ne zadostujejo.
Radiološka, kemijska in biološka zaščita	Obsega ukrepe ter sredstva za neposredno zaščito pred učinki jedrskega, kemičnega in biološkega orožja ter pred posledicami nesreč z nevarnimi snovmi. V tem načrtu se zaradi narave nesreče uporablja besedna zveza radiološka zaščita.
Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev	Obsegata njihovo nastanitev in oskrbo s pitno vodo, hrano, obleko ter drugimi življenjsko pomembnimi sredstvi, oskrbo z

**OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V
OBČINI TRŽIČ**

Državna raven	Raven, ki ne vključuje regijske ravni. Če je vključena tudi regijska raven, se uporablja besedna zveza raven države.
	električno energijo, nujno zdravstveno oskrbo, psihološko pomoč ter obveščanje in izobraževanje šoloobveznih otrok.
Zaščitni ukrepi	<ul style="list-style-type: none"> - Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi; - evakuacija; - sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev; - radiološka, kemijska in biološka zaščita; - zaklanjanje; - zaščita kulturne dediščine.
Zaklanjanje	Obsega zaklanjanje ljudi v zakloniščih, zaklonilnikih in drugih objektih, ki omogočajo zaščito pred ruševinami, radiološkimi in drugimi nevarnostmi v vojni ter ob drugih nesrečah. V tem načrtu je kot zaklanjanje pojmovano zadrževanje v zaprtih prostorih običajnih zgradb z izklopljeno ventilacijo.
Zaščita kulturne dediščine	Obsega ukrepe, dejavnosti in sredstva za zaščito stavbne in druge nepremičnine kulturne dediščine ter premičnih predmetov in njihovih zbirk, ki imajo veliko kulturno vrednost pred vojnimi nevarnostmi ter naravnimi in drugimi nesrečami.

**OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V
OBČINI TRŽIČ**

Kratice

ARSO	Agencija RS za okolje
CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
Cs	Cezij
CSRAO	Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov
CZ	Civilna zaščita
D	Dodatek
EU	Evropska unija
I	Jod
KI	Kalijev jodid
MK	Ministrstvo za kulturo
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MNVP	Ministrstvo za naravne vire in prostor
MZ	Ministrstvo za zdravje
NEK	Nuklearna elektrarna Krško
OIR	Operativna intervencijska raven
OPU	Območje preventivnih (zaščitnih) ukrepov ob nesreči v NEK
OSP	Območje splošne pripravljenosti ob nesreči v NEK
OTU	Območje takojšnjih (zaščitnih) ukrepov ob nesreči v NEK
P	Priloga
ReCO	Regijski center za obveščanje
RKB	Radiološko, kemično in biološko
RS	Republika Slovenija
Sr	Stroncij
SV	Slovenska vojska
Š(tab) CZ RS	Štab Civilne zaščite Republike Slovenije
URSJV	Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost
URSVS	Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
UVHVVR	Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
UVINZR	Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč
ZU	Zaščitni ukrep
ZVISJV	Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti
ZVNDN	Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami

**OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V
OBČINI TRŽIČ**

6 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

6.1. Skupne priloge

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P-2	Podatki o odgovornih osebah v občini
P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P-4	Podatki o organih, službah in enotah CZ
P-5	Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč
P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR
P-10	Pregled gradbenih organizacij
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P-13	Pregled avtomobilskih lestev za gašenje in reševanje iz visokih zgradb
P-14	Pregled avtomobilskih cistern za prevoz pitne vode
P-15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
P-18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
P-20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
P-21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitve zasilnih prebivališč
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano
P-23	Pregled lokacij načrtovanih za potrebe zaščite in reševanja v občinskih prostorskih aktih
P-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P-25	Pregled človekoljubnih organizacij
P-26	Pregled centrov za socialno delo
P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P-28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
P-29	Pregled veterinarskih organizacij

**OBČINSKI DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI V
OBČINI TRŽIČ**

6.2 Posebne priloge

P - 100	Evidenčni list o vzdrževanju in razdelitvi načrta zaščite in reševanja
P - 254	Obrazec o soglasju in seznanitvi s tveganjem pri preseganju doznih omejitev

6.3 Skupni dodatki

D-2	Načrt občine za zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo poveljnika CZ in štaba CZ
D – 5	Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra
D – 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
D - 14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP
D - 15	Vzorec delovnega naloga
D - 19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči
D - 20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP

6.4 Posebni dodatki

D-206	Občinski načrt prevzema in razdelitve tablet kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki nesreči
D-100	Ocena ogroženosti v primeru naravnih in drugih nesreč v Občini Tržič
D - 219	Kako bi ravnali v primeru jedrske nesreče – knjižica NEK za prebivalce